

NOVADNIEKS

OTRDIEN,
1991. gada 30. aprīlis

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 41 — 42
(6200 — 6201)

Laikraksts iznāk otrdienās

Cena: abonentiem 22 kap., mazumtirdzniecībā 30 kap.

Sējmašīnas piekalnēs

Sagaidot svētkus

Maija un Uzvaras dienas priekšvakarā pēc Lēņina dienām in daba, gan darbu mīlošās cilvēku rokas padara visu ap mums skaistāku. Spoža saule, zilā debess, zaļes maigais zaļums, pirmie kautrīgie, bet ļoti skaistie pavasara ziedi it kā sagatavo cilvēka dvēseli svētkiem. Un ja arī uznāk ziemiski skaudrs vējš, ja debesi aizvelk drūmi mākoņi, vienalga — sirds pēkšņi pamirst kaut kā priecīga un pat neapjausta gaidās... Tuvojas svētki, bet pēc tam — vasara...

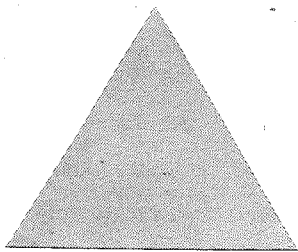
Mūsu dzīve šobrīd pilna sarežģījumiem. Dažādi cilvēki dažādi vērtē pagātni un tagadni, dažādi skatījuma redz ne tikai savu, bet arī republikas un visas valsts nākotni. Taču katram gribas ticēt, ka viņu sagaida labāka dzīve, laimīgāka — ja ne sev, tad vismaz bērniem un mazbērniem. Un cauri visām pārreizēm trauksmēm un sajukumiem cerību cilvēkam rada siltais pavasara stars.

Attieksme pret 1. Maiju un Uzvaras dienu daļā Latvijas un mūsu rajona iedzīvotāju pēdējos gados izmainījusies. Latvijas valdība pat nomainījusi 1. Maija svētku nosaukumu, bet Uzvaras diena nav ierindota svētku skaitā. Tā nav pareiza pieeja laikā, kad mēs visi runājam par brīvību, par cīņu pret cita cilvēka domām, par vienlīdzību. Jo vairāk tāpēc, ka gan 1. Maiju, gan Uzvaras dienu svin visā pasaulē.

1. Maija un Uzvaras dienas priekšvakarā cilvēki, kam šie svētki ir dārgi, novēlē viens otram laimi, veselību un prieku, zilas debesis, spožu pavasara sauli un veiksmi visos darbos!

P. VARTMIŅSKIS,

LKP Preiļu rajona komitejas
pirmais sekretārs

Saruna par linkopību

turpinās, jo mēs uzskatām, ka šis jautājums ir svarīgs. Pie tā atgriezies mani pamudināja saruna, kas publicēta laikraksta «Novadnieks» 37./38. numurā: žurnālists A. Rancāns pareizi un, gribu sacīt, savlaicīgi uztvēris lietas būtību. Gribētos tikai mazliet precizēt dažus faktus, lai lasītājiem nerastos pārpratumi.

No Eksperimentālās bāzes Ustjē saņemam gaužām maz līnu mātes sēklu — gadā kādus sešus vai astoņus simtus kilogramu, bet no pagājušā gada ražas — tikai 212 kilogramus, tas ir, ceturto daļu, kas pienācās pēc līguma. Izrādījās, ka šajā apvidū ziedēšanas laikā bijusi stipra krusa un bojāti sējumi. Lai nerastos pārpratumi, tad vēlreiz paskaidroju, ka par nekondicionētām linsēklām maksājam pa divi rubļi kilogramā un pretpārdošana ar kombinēto lopbarību ir 1:2, maksā par tās kilogramu — valsts cena 40 kapeikas.

Nereti uzskata, ka līni jāsej tad, kad graudaugi jau iestrādāti augsne — tas nav pareizi: jāsej vienlaicīgi. Ļoti svarīgs agrotehniskais pasākums ir lauku nošķūšana pirms sējas, tādējādi nolīdzina mikrolielu, rada labus

● Agrofirma «Turība» gandrīz vienmēr pirmos apsēj laukus Ondžuļu, Patmalnieku, Opūgu un citās pilsētas tuvumā esošajās vietās, jo tur piekalnēs «nogatavojas» ātrāk. Tā tas bija arī šogad, — pirmās rajonā izbrauca sējmašīnas jau aprī-

apstākļus mitruma saglabāšanai, kapilārās sistēmas izveidošanai, lai augiem tik nepieciešamais ūdens varētu nokļūt līdz augsnes virskārtai, uzlabo mikrostruktūru, zeme labāk sašūnojas kā kārtīgi iejaukta mīkla pirms maizes cepšanas. Zinātnieki iesaka: efektīvāk ir pavasarī saglabāt mitrumu augsnē, nekā vēlāk izdarīt tā papildināšanu, ka lauku šūksana, ko (lielsaimniecību zemnieki pēdējos gados ne visai cienījuši, mazāk deldē tehniku lauku sējas cēlienā, ietaupa degvielu, rada iespēju augu vienmērīgai sadīgšanai.

Līnu sēt pašlaik vēl par agru, bet lauku šūksana ir pašā laikā. Uzsvēru, ka šīs kultūras audzēšanā ļoti svarīgi ir visu padarīt laikā, neskatoties ne uz kādiem kavējiem. Piemēram, pērn ruden kopsaimniecības «Līvāni» un «Rožupe» mūsu rajonā, Krāslavas rajona «Skaista» par spīti lietainajam laikam savlaicīgi izdarīja visu, kas saistīts ar līnu ražas novākšanu, un sekmīgi izpildīja sēklaudzēšanas līgumus.

J. ELKSNIŠ,

Preiļu līnu sēklkopības stacijas vadītājs

Cik maksā linsēklas?

● Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā publicētajā informāciju kopā «Ziņas» nepareizi uzrādīja paš-

reizējā linsēklu cena. Kā redakciju informēja līnu sēklkopības stacijas vadītājs J. Elksnis, jaunās linsēklu cenas noteiktas no 2200 rubļiem (4. ataudzējums) līdz 5400 rubļiem (elite) par tonnu.

ZIŅAS

♦ Rajona bibliotekāri apmeklēja Valsts bibliotēku Rīgā, kur iepazīs, ar izstādi «Ieskats Dānijas publiskajās bibliotēkās».

♦ Līvānu sabiedrība sirsnīgā atmosfērā atzīmēja sava drāmas kolektīva četrdesmitgadi. Jubilejas vakars atfaisnoja savu nosaukumu «Pār visu zemi mīla valda».

♦ Katru svētdienu Līvānu pilsētas kultūras namā darbojas svētdienas skola pieaugušajiem un

♦ Rožkalnu kultūras namā notikušais Ģimeņu vakars bija Valijas Anspokas diplomdarbs. Par kultūras darbinieku sadarbību un izdomu liecināja savstarpēja izpaudšanās: sarīkojumu vadīja rudzātie Zelma Rožāne un muzicēja Rožupes kapela. Sirsnīgā atmosfērā notikušais atpūtas sarīkojums ļoti gāja pie sirds daudzām jo daudzām ģimenēm.

♦ Darba pilnas rokas mūsu dziedošanām ģimenēm. Saspringtajā pavasara darbu laikā jāizbrīvē arī kāda stunda dziesmai, jo pēc divām nedēļām — Lielvārde Daugavas krastā pulcinās Lielais spīts. Paredzēts, ka piedalīsies visas rajona dziedošās ģimenes, bet koncertēs Greižu, Vaivodu un Vaivodu-Kārķu ģimeņu ansamblis.

♦ Rajonā notiek deju ansambļu tarifācijas skate. Deju vakara gaitā vērtēja ansambļus Sutros un Stūklānā. Upenieku kultūras namā labi spēlēja gan pašl mājiņieki, gan Gailīšu un Galēnu kolektīvi. Kultūras nodaļas vadītājs Alberts Vucāns ir apmierināts ar muzikantu pieaugošo spēlēšanas līmeni.

♦ Savu dalību Garīgās mūzikas festivālā Aglonā jau pieteikuši 23 republikas kori. Starp tiem «Rīga», «Muklājs», «Senaiskalns», «Latva» u. c. Katrs no gaidāmo svētku dalībniekiem dos savu ar savu Aglonas sakopšanā un sagatavošanā svētkiem. Vispirms pastrādās, tad — padziedās. Pirmais no tiem — «Senaiskalns».

♦ Preiļos, Raiņa bulvārī blakām viesnīcai starpsaimniecību celtniecības organizācija sākusī likt pamatus lielai trīsstāvu ēkai. Te izvietosies pilsētas Tautas deputātu padomes izpildkomiteja, apdrošināšanas republikāniskās apvienības «Latva» rajona nodaļa un rajona dzimtsarakstu nodaļa.

♦ Preiļos notika jauno tirdzniecības darbinieku konkurss. Par gadskārtējā konkursa uzvarētājiem kļuva Līvānu patērētāju biedrības jaunā pārdevēja Līvija Rudzāte. Otrajā vietā — Ivāniete Ineta Buceniece un preliete Inese Pastare, bet trešajā — Preiļu patērētāju biedrības pārdevēja Vija Znotina. Kopvērtējumā ar 45,1 punktu pārkāps bija Līvānu tirdzniecības darbinieces: Preiļietes savāca 41,6 punktus.

♦ 22. aprīlis bija pēdējais termiņš, ko noteica Preiļu pilsētas izpildkomiteja, lai sakoptu parku, Diemžēl vairums pilsētas uzņēmumu un iestāžu savu darbu nav paveikuši vēl šobrīd. Laiks pietiekot soda mērus?!

♦ Odensslēpošanas kluba biedri ir aicināti pacienoties un paslēpot Dānijā. Paredzams, ka kaimiņvalsts ūdenslēpotājus savās mājās uzņems arī mūsu sportisti.

♦ Pēc ilgušās rekonstrukcijas pabeigta sporta kluba «Cerība» stadiona skrejceļu noklāšana ar gumijas segumu. Pirmie to ieskrēja» vieglatlēti, kuri piedalās vasaras sezonas skrējienā seriālā. Starp dalībniekiem — arī pats sporta kluba priekšsēdētājs I. Bāris, sporta komitejas priekšsēdētājs A. Pošeika.

Nākamajā skrējienā, kas notiks maija beigās, organizatori gaida kuplāku dalībnieku skaitu.

berniem. Tās darbības vadmotīvs — meklēsim un atradīsim atbildes Bibēlē uz visiem dzīves jautājumiem.

♦ Rajona jaunsaimnieki šajās dienās Vilānu selekcijas un izmēģinājumu stacijā iegādājas linsēklas, lai audzētu līnus. Bonifācijas Lazdāns no Rožkalnu pagasta, kur kolhozā «Dzintars» ir bagātas līnu audzēšanas tradīcijas, nolēmis šopavasār iesēt 3 hektārus «ziemeļu zīda». Jāzeps Buks no Aizkalnes pagasta — 2 hektārus.

Sagaidāms, ka zemnieku saimniecībās līni šogad aizņems 15—20 hektārus.

♦ Pie jauna direktora likusi Preiļu kooperatīvā arodividusskola. Šī amata pienākumus jau pagājušā nedēļā pildīt sācis Aivars Stauzs. Taču alternatīvā dienesta nodaļa līdz ar to palikusi bez vadītāja.

♦ Iestādes, organizācijās un uzņēmumos notiek štatu samazināšana, taču bezdarbs rajonā ir neļels. Oficiāli skaitās 27 bezdarbnieki: 10 vīrieši un 17 sievietes. Bez darba palikuši daži traktoristi, šoferi, inženieris-mehāniķis, inženieris-celtnieks, sadzīves pakalpojumu kombināta un kolhoza «Dubna» likvidētā būvniecības darbinieces.

♦ Noslēdzies Julijana Kardināla Vaivoda kapa pieminekļa projektu konkurss. Tam iesniegti bija divdesmit darbi. Uzvarējusi un pieminekli realizēta tiks krāslavieša Ilmāra Leitāna iecere. (Zinātni teic, ka tas būs samērā askētisks piemineklis, kas atainos aku un krustu, tā simbolizējot dāsnumu un garīgumu).

Kopsaimniecības norieta blāzmā?

Lielākā vai mazākā mērā ar panākumiem aizrit dienā pavasara lauku darbos kopsaimniecības — vieni ar un kultivē zemi, citi sagatavotajos laukos lestrādā graudaugu sēklas. Darba šopavasar ir ievērojami vairāk, bet aprīļa nogalē laiks kļuvis auksts, ik pēc brīža no pamales izkāpj tumši zils mākonis un pāri visam nokaisa sniegu, sarūgtinot zemniekus. Bet īpaši vadītājus un speciālistus, kuri organizē un vada šos darbus un kurus jau tāpat nomāc neziņa, kas šī darba augļus plūks rudenī. Nenoteiktība nav veiksmīga darba sabiedrotā. Tajā pašā laikā pagastu izpildkomitejās, šo kopsaimniecību kantoros ierodas ļaudis, arī no tālie-

nes, no pilsētām, lai iesniegtu dokumentus par tiesībām uz mantojamiem zemes gabaliem, piepras zemi savu individuālo kopsaimniecību dibināšanai. Visus — vadītājus un darba darītājus interesē jautājumi: pastāvēs kopsaimniecība un kādā formā, vai tās zeme tiks sadalīta? Ko par to domā tagadējie kopsaimniecību vēlētie vadītāji? Uz ko cer?

Ar šādu jautājumu «paketi» tikos ar divu ne sevišķi ekonomiski stabili kopsaimniecību priekšsēdētājiem. Viņu atbildes, stāstījumi, plāni zināmā mērā ir radniecīgi ar tiem, ko līdzīgās situācijās teikuši vadītāji, citās rajona malās.

Pēteris Sirica šogad 14. februārī iesāka otro gadu Rušonas kopsaimniecības vadītāja krēslā. Nav nozīmes stāstīt, kādu mantojumu saņēma viņš, kas nācis no bagātā Rīgas rajona, kur būtu kopsaimniecības vadītājs ir daudz vieglāk un vienkāršāk, kur ne tuvu nav tādu problēmu, kā Latgalē. Gada laikā viņš paguvuši «apslīdīt degunu», iejuties vietējos apstākļos, iepazīst cilvēkus.

— Nemaz tik traki nav, — saka priekšsēdētājs, — arī te var dzīvot. Rušonas pusē ļaudis ir strādīgi, kaut arī sastopami izņēmumi.

Tālāk priekšsēdētājs pastāstīja, ka agrākie divdesmit pieci jaunsaimeņi paguvuši daudz maz iedzīvoties, ielaist savos laukos dzīvībai un eksistencei vajadzīgās saknes — tie tiks uz priekšu. Šopavasar zemi iedalījuši vēl sešiem zemniekiem, un pašlaik saņemti četrdesmit pieteikumi. Vidējā platība kopsaimniecībā — piecpadsmit hektāri. Atradušies pretendenti uz bijušo lielāko kopsaimniecību — Jaunmuižas un Anapoļu — platībām, katrā pa simts hektāru.

Pieteikumi turpina ienākt, vai tas nozīmē, ka kolhozs tiks sekmiģi sadalīts?

— Nedomāju vis, — saka P. Sirica, — zeme paliks arī kopsaimniecībā. Vajadzētu tikai to saglabāt kompakta, viengabalainā, ar labu zemi grībtājus dzīvot un strādāt patstāvīgi pēc iespējas nodrošinot citur. Domāju, ka tā būs paju sabiedrība. Pēc lielām platībām dzenoties, kā to pierādījuši līdzšinējā eksistence, lai arī strādā vaiga sviests, nevar visu papēt, paliek novārtā atstāti gabali, aiziet atmatas. Labāk turēt mazā zemes, toties to izmantot intensīvi. Pašlaik mūsu kopsaimniecībā finansāla darbība ir uz nulles, tāpat jānosliecas uz vienu vai otru pusī.

Grībtāji veidot paju sabiedrību Rušonā ir: gan tie, kas dzīvo nesen saceltajās vairāk ar vien-dzīvokļu mājās centrā, gan arī daudzi no viensētām, izveidotā komisija, kas no arhīva dokumentiem izraksta kolektīvizācijas laikā apvienoto kustamo un nekustamo mantu, rēķina, cik kurš devis savas darba dzīves laikā. Šīs sabiedrības rīcībā nonāk arī liels kapitāls — aizvadītajos gados izveidotie ievērojami pamatfondi. Ir labiekārtotas darbnīcas, lopu novietnes, pamatskola kopā ar bērnu dārzu, ir jaudīgas kaltes un graudu glabātavas, kokapstrādes cehs un cits. Tā visa pietiek paju sabiedrībai, šīs jaudas var izmantot kā servisdienestu. Mehāniskās darbnīcas, sabiedrības tehniskais bruņojums nodēris palīdzības sniegšanai apkāmes zemnieku kopsaimniecībām, tās varēs izmantot paju sabiedrības graudu kaltes un citas ietaises par samaksu, tādējādi papildinot sabiedrības kasi.

Daudz ir runāts, cik tad lielai jābūt zemnieku kopsaimniecībai, lai varētu dzīvot un attīstīties, daudz ir par lielām platībām. Pēteris Sirica uzskata:

— Zemnieka kopsaimniecībā var būt arī desmit hektāri, tos iespējams anstrādāt ar vienu diviem zirgiem. Ka tik cilvēks ar visu nepieciešamo var apgādāt sevi, lai nav jāvirina veikalu durvis. Būs lielski, ja kaut mazliet savu produktu pārpalikuma varēs realizēt tirgū. Tagad cilvēki masveidā atgriežas pie zemes, pie patstāvīgas saimniecības, un ļoti ērīgi jābūt valdībai, visādi jāatbalsta topošie zemnieki, jāpalīdz viņiem. Jāpalīdz arī topošajām paju sabiedrībām,

Nedod Dievs, ja šie cilvēki vilsies savās cerībās — tad, man šķiet, pat ar mietu vairs nevarēs aizdzīt strādāt uz zemes.

Patiesām, ar «dzīšanu» no sādžām un viensētām un atpakaļ, ar piespiedu brīvprātīgo kolektīvizāciju zemnieki tā izneroti, ka vajag atrast sevī lielu grībasspeku, lai vēl un vēlreiz dotos kādā piedzīvojumā. Turklāt šausmina milzīgās cenas par tehniku, būvmateriāliem, augšnes auglības celšanas līdzekļiem.

Līdzīgā gultnē mūsu saruna ritēja arī citā kopsaimniecībā — Pelēcos — ar tās vadītāju Jāni Podskočiņu. Bijis ielānāts pēdējā pārskata sapulcē pārdēvēt to kādā vietā un apstākļiem atbilstošā vārdā, bet tā aizrāvušies ar dienas kārtības jautājumu iztirzāšanu, ka par šo punktu atcerējušies vien tad, kad sapulcē bijusi slēgta. Tā jautājums palicis līdz nākamajai reizei. Tāpat priekšsēdētājs pastāstīja, ka, īstenojot kādu ierosinājumu, izdarīta personāla balsošana, braukājot ar urnu pa mājām, par Ardas pusē, kur kādreiz bija atsevišķs kolhozs, atdalīšanos, un lielākā daļa cilvēku bijusi pret šo priekšlikumu.

— Domāju, ka viss atrisināsies dabiskā ceļā, — informēja kopsaimniecības vadītājs, — jau tagad mums iesniegti vairāk par simts pieteikumi uz zemi. Pirmie tiks apmierināti tie, kam ir mantojuma tiesības, tad citi. Šādi pieprasījumi turpina ienākt.

— Vai tas nozīmē, ka kolhozs beigs pastāvēt? Un vai nav grībtāju no jums jau laicīgi nopirkti vai iznomāti mehāniskās darbnīcas, lielfermu un citas lopu novietnes, degvielas uzpildes tankus, citu?

— Nē, neviens nevar apgalvot, ka nepastāvēs kopsaimniecība, tālab darbojas komisija, kurā veic priekšdarbus paju sabiedrības izveidošanai. Ar savu tehniku, darbnīcām, kalēm un citu sabiedrisko īpašumu rīkosimies kā mašīnu un traktoru staciju laikos. Ja atrastos kāds uzņēmīgs biznesmenis — lūdzu, pārdosim ko. Bet par iznomāšanu mums ir rūgta pieredze. Kad tas bija gluži vai par modes lietu, vienu fermu nodevām brīgādes nomā ar visām formalitātēm. Norēķini — pēc darba galarezultāta. Aizgādājām uz fermu vajadzīgo summu, lūdzu, sadalīt pēc saviem ieskatiem, darba līdzdalības koeficienta. Un kas iznāca? Izrādījās, ka valodīgākās sievas bija tās, kas saņēma lielāku algu, lai arī darbā nebija īpaši izcēlušās. Un notika tā, ka darba līguma brigāde izjuka pati no sevis.

Ne velti tautā mēdz sacīt, ka katrai indei ir sava pretinde, tāpat arī katram aizsākumam, kurš šķiet labs un izdevīgs, savi «jaučēji un duļkotāji». Kā citur, arī šajā kopsaimniecībā pastāv tā dēvētā piemāju zemes centralizēta apstrādāšana — samaksā kantorī nolēmtā naudas summu un īpaši norīkota mehanizatoru grupa tev apars un nokultivēs to zemes plekīti, palīdzēs novākt ražu... Jā, šķaisti tas ir uz papīra, bet vai atradīsi traktoriņu, kurš brauks, ja viņam personīgajā kabatā neiebāzīsi pāris sarkano vai vienu violeto banknoti, ja nepaaiņāsi pusdienas, piemērot, ka varēs «salsidties». Skaidrs, ka veltas cerības. Bet paju sabiedrības traktoru un mašīnu parka ieviešana ienesīs skaidrību un ieviesīs kārtību. Šādi servisa pakalpojumi ir

kā labāk piederētu pagasta izpildkomitejai, uz ko tās tiek orientētas. Bet kopsaimniecības vadītājam šajā ziņā ir savi plāni:

— Kālab mums jānodod citiem tas, ko varam paši veikt un pelnīt naudu? Paju sabiedrībā būs arī tādi speciālisti, kuri dos padomus, sniegs palīdzību (par atlīdzību) agronomijā, zooveterinārijā.

Un vēl Jānis Podskočijs sacīja: — Kaut gan apgalvo, ka katrs ir tiesīgs ņemt zemi un veidot kopsaimniecību, ka mums, kolhozu funkcionāriem, nav nekādas daļas, kas ar šo zemi notiks tālāk, tomēr nevaru nebrīdināt: stāties zemnieku kārtā vajadzētu tikai tiem, kuri jūt spēku, aicinājumu, kuri patiešām var vadīt kopsaimniecību. Mums jau ir vairāk nekā vajag atmatu, bet vai ar šo zināmā mērā piespiedu dekollektīvizāciju tās vēl nepavairosim? Nav noslēpums, ka daudzi ieraduši tagad dzīvot tā, ka par viņiem saka: «Ne mirējs, ne dzīvotājs». Ko tāds var iesākt ar savu patstāvību?

K. Marksa kopsaimniecībā mehanizatori strādā tāpat kā agrāk, cer apstāt un apstādīt visas platības, tam gatavojoties. Un tomēr viņus traucē nenoteiktība, ārkārtīgi krasās svārstības, kad ritā ir tā, bet vakarā jau pavisam savādāk, cenu celšanās, no kuras atpaliek samaksa par lauksaimniecības ražojumiem. Iesāka celt 36 dzīvokļu namu, kad tas maksāja ap pieciem simtiem tūkstošu, bija «pa kabatām». Tagad izmaksas jau pāri miljonam. Tāda būve nav vajadzīga un, lai arī tikts līdz jumtam, jāiekonservē līdzekļu triku ma dēļ. Celine spoģiga stāvēs kalnā, kaut arī daudziem kopsaimniecības cilvēkiem ir vēlēšanās dzīvot normālos apstākļos. Vēl amizantāk iznācis ar skolas celtniecību. Daudz un dīkti ilgi tika runāts, ka Niedru skola nevar pastāvēt vecajās telpās, panākts, ka uzcēla jaunu — plašu un glītu, šogad septembrī tā sagaidīs bērnus. Bet katlu mājai, kura dotu siltumu šai celtnī, pat pamati nav ierakti. Tās celtniecības izmaksas diviņi sadārdzinājušās — līdz četriem simtiem tūkstošu rubļu. Piemērot šo summu, jākasa pakausis.

Saimniecībai bija jāatsakās arī no daudz kā cita, tājā skaitā kadru gatavošanas, maksājot tiem stipendijas. Viena lieta, ka dažī tehniskumu audzēkņi (Dagdā) slikti mācās, neanmeklē nodarbtības, bet cita, ka (lauksaimniecības akadēmijas beidzēji) aizies orom no kopsaimniecības, atmaksājot izdotos līdzekļus. Palicis tikai viens stingrādijs — Jānis Aharons I.L.A. Hidromeliorācijas fakultātē, kurš ir disciplinēts, saņem teicamas atzīmes.

Bet arī Pelēcu pagastā ir zemnieku kopsaimniecība, kura strādā ar vērienu, taupīgi, apdomīgi, ar lielām cerībām uz nākotni, kurai gada laikā, kopš pastāv, izveidoti samērā droši pamati.

Tādām jaunsaimeņiem, — piebilda Jānis Podskočijs, — nebija grēks arī palīdzēt sākumā — Vitālijam Livmanim. Pārdevām šo to no tehnikas, novietni lopiem, palīdzam ražas novākšanā. Viņa tēvs Jānis un māte Domicella mūsu kopsaimniecībā ir ļābi pazīstami un cienīti ļaudis, ar lielu pieredzi dažādos darbos. Dēls ar savu dzīvesbiedri Birutu nolēmuši būt patstāvīgi un viņiem veicas.

Zemniekam ar zemi ir savas attiecības. Darbs kopu druvā, kopu fermā, kad visiem piederēja viss un nekas, tās lielā mērā nonīvējis. Lauku industrializācija cilvēkus padarījusi vienaldzīgus pret sava darba augļiem, diendienus, bet atgriešanās pie zemes, cerēsim, vērsīs visu uz labo pusi.

A. RANCĀNS

Vieni sēj, citi nogaida

Līdz 25. aprīlim rajona saimniecībās bija apsēti 29,4 procenti graudaugu platību, dienā pieaugums sastādīja 4,4 procentus, iesēti arī 8,6 procenti lopbarības saknaugu, — šo darbu veic kopsaimniecības «Ausma», «Rožupe», «Galēni» un agrofirma «Turība», bet «Jersikā» bija iesēti 8 procenti dārzeņu.

Veiksmīgākie graudaugu sējēji bija kopsaimniecības «Ausma» (63 procenti), Raiņa (62 procenti), «Rušona» (57 procenti), «Smelteri» (52 procenti), «Turība» (51 procenti), kur uzdevumu izpildi par spīti nelabvēlīgajam laikam mehanizatori un šī darba veicēji iesākuši jau otrajā pusē. Vairāk par 40 procentiem graudaugu platību bija apsējušas saimniecības «Rožupe», «Dzintars», «Galēni». Pēdējā laikā straujus tempus — 10 procenti lauku dienā — bija uzņēmušas saimniecības «Jersika» un «Rožupe», 7 procentus lieli pieaugumi sasniegti «Ausmā» un «Rušonā».

Kamēr lielākā daļa saimniecību galveno pavasara darbu — sēju veic bez kavēšanās, ir tādas, kas vēl nogaida. Nez uz ko cer «Silajānos», kur apsēti tikai 10 hektāri (viens procenti) — vienas dienas darbs, arī valsts saimniecībā «Aglona» — apsēti tikai 7 procenti no platībām, dienā tāpat pieveic tikai vienu procentu (12 hektāri).

Diezgan gausi iet ar aršanu. Līdz 25. aprīlim bija aparti 66 procenti no vajadzīgajām platībām, tikai «Rušonā», «Turībā», «Nākotnē» un «Līvānos» bija sasnieguši 100 procentus, bet Rudzātu valsts saimniecībā — tikai 13 procentus, «Zelta vārpā» — 17, «Smelteros» — 18 procentus. Ko gan vēl gaidīt?

Sanāciet! Sadziediet!

Pirmā Latgales mūzikas televīzijas festivāla nolikums. (Rēzekne, 1991. gada 19. — 21. jūlijs)

Atzīstot Latgali par vienotas Latvijas sastāvdaļu ar savu vēsturiski izveidojušo kultūru, tautas tradīcijām un garīgo dzīvi, Latgales mūzikas televīzijas festivāls izvirza sev par mērķi saglabāt un pilnveidot Latgales savdabīgo mūzikas kultūru.

No celakrustu dziesmām līdz Latgales estrādes mūzikai, no tautasdziesmas līdz simfoniskajai mūzikai parādīt Latgales mūzikas vitalitāti un daudzveidību, iepazīstināt ar šodien interesantākajiem Latgales mūzikas kolektīviem un izpildītājiem — tāds ir Latgales mūzikas televīzijas festivāla galvenais uzdevums.

ORGANIZĒTĀJI

Festivālu organizē Latvijas televīzija kopā ar Latgales televīzijas sabiedrību, Ziemeļlatgales un Dienvidlatgales mūzikas biedrības un Latgales Kultūras centrs, piedaloties Latgales novada rajonu izpildkomiteju kultūras nodaļām.

DALĪBNIEKI

Festivālā tiek aicināti piedalīties Latgales novada kori, folkloras ansambļi, lauku kapelas, garīgās mūzikas, simfoniskās mūzikas un estrādes kolektīvi, kā arī kolektīvi no pārējiem Latvijas novadiem un ārvalstīm, kuri īpaši vēlas apliecināt savas simpātijas Latgalei un šī novada mūzikai.

Tie Latgales mūzikas kolektīvi, kuri neiekļaujas augstākminēto grupu iedalījumā, tiek aicināti pieteikties līdzdalībai noslēguma koncertā.

PIEDALĪŠANAS NOTEIKUMI

Katram kolektīvam (izņemot simfoniskās mūzikas orkestrus) jānogatavo programma 3—4 skaņdarbu apjomā (ne garāka par 15 minūtēm) un līdz šī gada maija vidum jāpiesaka Latvijas televīzijā.

Adrese: 226018, Rīgā, Zakusālas krastmalā 3, «Latgola», ar norādi: «Latgales mūzikas televīzijas festivālam».

Pieteikumā jābūt sekojošām ziņām:

- 1) skaņdarbu nosaukumi un autori,
- 2) pilni dziesmu teksti,
- 3) ja ir iespējams, fonogrammas (var arī sadzīves),
- 4) skaņdarbu skaņējuma ilgums (minūtēs),
- 5) īsas ziņas par kolektīvu (sastāvs, vadītājs, nosaukums, adrese, telefoni).

PROGRAMMA

19. jūlijā — folkloras ansambļu koncerts, lauku kapelu koncerts.
 20. jūlijā — kora koncerts, estrādes koncerts.
 21. jūlijā — garīgās mūzikas koncerts, simfonisko un pūtēju orķestru koncerts, noslēguma koncerts.
- Visi koncerti plānoti kā tiešā pārraide no Rēzeknes brīvdabas estrādes Latvijas televīzijas 1. un 2. kanālā. Viena koncerta garums — 2 stundas.

REPERTUĀRS

Katram kolektīvam būtu ieteicams piedalīties festivālā ar to repertuāru, kurš raksturīgs vietai, no kuras nāk šis kolektīvs, mēģinot atrast savu savu būgu repertuāru, tā pasniegšanveidu un manieri.

Repertuārā var būt kā Latgales novada tautas un garīgās mūzikas, tā arī Latgales autoru un latgaliešu izcelsmes autoru oriģināldarbi.

REGISTRĀCIJA

Šī gada maijā festivāla organizētāja kopā ar rajonu kultūras nodaļām veic kolektīvu atlasī, repertuāra korekcijas, apstiprina kolektīvus un repertuāru, ar kuru šie kolektīvi piedalīsies festivālā.

ADRESES UN TELEFONI

- 1) LTV «Latgola» (Rīgā)
U. Dvinskis, J. Saukāns
200439, 200767
- 2) Ziemeļlatgales mūzikas biedrība (Rēzeknē)
V. Bondarenko, S. Sergejevs
22480
- 3) Dienvidlatgales mūzikas biedrība (Daugavpilī)
S. Kačāns, 21256
T. Savickis, 28951

FESTIVĀLA KONSULTANTI

- 1) folkloras ansambļiem — A. Kapusts (Rīgā) 334429
- 2) lauku kapelām — E. Daugulis (Daugavpilī) 53972
- 3) korim — T. Broka (Rīgā) 334205
- (Daugavpilī) 29879
- 4) simfoniskās mūzikas kolektīviem — J. Logins (Daugavpilī) 29514
- 5) estrādes kolektīviem — J. Logins (Daugavpilī) 29514
- 6) garīgās mūzikas kolektīviem — V. Miļaiševičs (Rēzeknē) 32161, 22889
- 7) simfoniskās mūzikas un pūtēju orķestriem — S. Sergejevs (Rēzeknē) 22480
- 8) T. Savickis (Daugavpilī) 28951

Cukuru sev ražosim paši

Trīsdesmitajos gados, kad Latvijā uzcēla trešo cukurfabriku, teica: tejas glāze nu varēs bērt trīs karotes. Latvijas zemnieki tad spēja izaudzēt cukurbietes visu triju fabriku darbam. Tagad — specializācijas, kompleksās mehanizācijas un kimizācijas apstākļos — nevaram. Pērn uz taloniem saņemām pa vienam kilogramam, bet vasarā, ievārijumu gatavošanas laikā, dažos rajonos pa diviem vai trim. Šogad dzirdējam, ka cukura esot mazāk. Cenas ir augstas, jo par bietēm maksā šot vairāk.

Ar ko vārisim ievārijumu? Par to jāpdomā. Bet pastāv iespēja cukuru saņemt par pašaudzētām bietēm, tās nododot pārstrādei cukurfabrikā. Šogad varēs saņemt septiņus procentus no nodotā cukurbietu daudzuma ieskaites svārā. Tātad, par tonnu — 70 kilogramus.

Tiem lauku ļaudīm, kuri apstrādā piemājas zemi, ražo lopbarību saviem lopiem, nekādu papildus problēmu nebūs. Taču pilsētniekiem un ciematniekiem bieži vien zemes ir tik, cik var uzrakt ar lāpstu. Kā viņiem tikt pie cukura? Daudz var palīdzēt darbavietu kolektīvi.

Būtu normāli, ja iestādei un uzņēmumam būtu ekonomiskie sakari ar lauku saimniecībām. Kur gan nav vajadzīgi izpalīgi, kad jāpārslasa kartupeļi pirms stādīšanas, jānovāc akmeņi, jākopj un jānovāc kartupeļi un sakņaugi. Šādā saimniecībā var atrasties arī piemērots, sastrādāts un nomēslots lauks, kurā audzēt cukurbietes. Ieteicams būtu arī katrai ģimenei, kas līdz šim to nedarīja, rast iespēju sev sarāžot kaut daļu no nepieciešamajiem dārzeņiem un kartupeļiem, lai kompensētu citu produktu deficītu un stabilizētu savu budžetu.

Tas, ka daudzstāvu namu termoficētajos pagrabos nav normālu apstākļu dārzeņu uzglabāšanai ziemas un pavasara patēriņam, nevar būt par šķērslī — var uzglabāt stīrās turpat dārzeņus. Siltumizolējošā materiāla — salmu Latvijā netrūkst — pilni tūriumi un krūmu apmales, ir arī kūdra, ko pēc tam var izmantot augsnes ielabošanai.

Atpūtu un sauļošanās vasaras dienās patīkami apvienot ar darbu dārzinos. Tas arī jaunatnei diendienā vietā palīdzēs ieaudzināt darba tikumu. Latvijā nav zelta, naftas, gāzes, akmeņogļu, bet mūsu bagātība ir zeme. Katrs ar atrast vietu, kur ierīkot dārziņu. Vietējām pašpārvaldes struktūrām būtu jārada apstākļi, lai cilvēki to varētu izmantot.

V. OSMANIS,

lauksaimniecības zinātņu kandidāts

● Agrāk Preiļu starpsaimniecību celtniecības organizācijas virus varēja redzēt kolhozos, valsts saimniecībās, bet tagad viņi ceļ tiem, kas ir spējīgi maksāt.

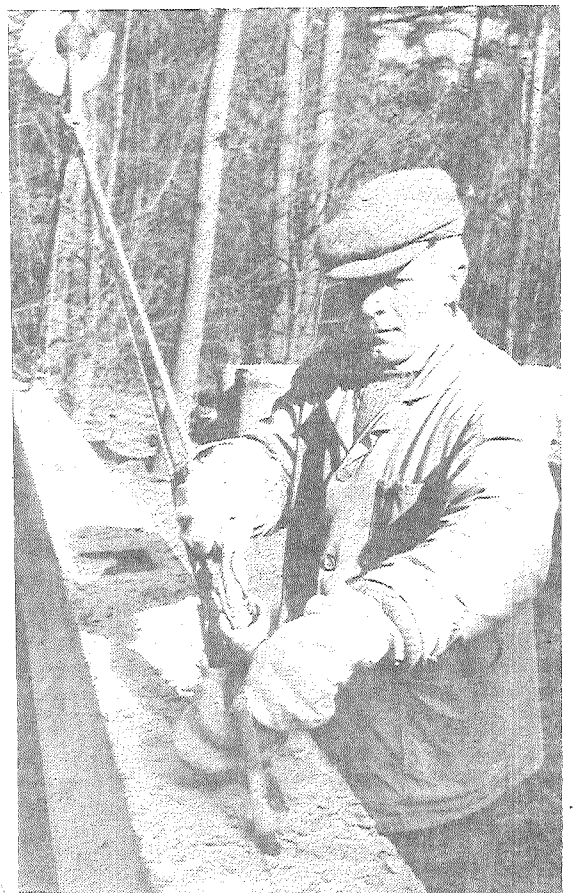
Tāpēc nekādu izbrīnu neradīja tas, ka SCO celtniekus sastapu autoservisā «Pēternieki». Autoserviss paplašinās. Top virsbūvju remonta cehs, katlu māja, automašīnu mazgāšanas iecirknis, sūkņu stacija. Celtniecības darbu vadītājs šeit ir Vasilis

Zalcevs. Celtniekus tieši vada brigadieris Andris Ušackis. Strādā vienpadsmit cilvēki. Visus objektus solās nodot līdz gada beigām.

● Attēlos: ražīgākie celtnieku brigādes strādnieki — autoceltna vadītājs Alberts Skrūzmanis (attēlā pa kreisi) un celtnieks Viktors Vovks.

Autoserviss
paplašinās

J. SILICKA foto

Neviens cits, ja ne paši

Preiļu siera rūpnīcu ekspluatācijā nodeva 1972. gada rudenī. Un drīz vien tā kļuva par pirmindas pārtikas pārstrādes uzņēmumu republikā. Siernīcas kolektīvs ilgus gadus visus ražošanas uzdevumus ne tikai izpildīja, bet arī pārpildīja, deva teicamas kvalitātes produkciju. Bet tagad nopietni jāpdomā ne vien par ražošanu, kurā apjoms strauji sarūk, — arī... par izdzīvošanu šī vārā tiešajā nozīmē.

Kas par lietu? Vispirms — krasi samazināties rūpnīcai piegādātā piena daudzums. Un līdz ar to — produkcijas izlaide.

Siera rūpnīcas galvenā ekonomiste Valija Zihare stāsta:

— 1985. gadā pārstrādāšanai sierā un sviestā saņemām 120 tūkstošus tonnu piena, vēl nesen, 1989. gadā, — 116 tūkstošus tonnu. Pērn sava rajona piena mums bija 61,5 tūkstoši tonnu, šogad plānoti 57,6 tūkstoši tonnu. Taču tāda daudzuma nebūs. Daļa rajona piena «aizies» saldējuma ražošanai kooperatīvam «Pārslas», agrofirma «Turība» 2000 tonnu piena piegādās Rēzeknes piena konservu kombinātam, no kurienes saņem izejvielas konfekšu «Gotiņa» ražošanai. Tātad — minusā ap 4000 tonnu piena. Pagājušajā gadā no citiem rajoniem siernīcai piegādāja 36,1 tūkstoši tonnu piena, šogad 20 tūkstošus tonnu sola tikai Jēkabpils.

Tādējādi šī gada 1. ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo laika periodu pērn, ražošana mūsu rūpnīcā samazinājusies par 28 procentiem. Citiem vārdiem: siera izlaists par 340 tonnām mazāk, sviests — par 56 tonnām, piena, cukura — par 69 tonnām mazāk.

Tas — izejvielu grūtības, kas traucē normālai, ritmiskai ražošanai. Bet Preiļu siera rūpnīcai ir arī citas grūtības, ne mazākas sāpīgas, pagaidām vēl nerisināmas. Lietā tā, ka pēc 1980. gada veiktās uzņēmuma rekonstrukcijas importa (dāņu) tehnoloģiskās iekārtas novecojušas morāli un nolietotājušas fiziski. Vajadzīga jauna siera izgatavošanas tehnoloģiskā līnija. Arzemu. Bet tagad to var iegādāties tikai par valūtu.

Pašai siera rūpnīcai valūtas tādā daudzumā nav, republikas valdība pagaidām to nedod, Savienības valdība — atteikusi. Tātad — strādā, ražo, kā gribi un kā sanāk. Uzņēmuma darbīgais kolektīvs «lāpās», dabū šādas tādas rezerves daļas tehnoloģisko iekārtu remontam, un ražošana nav apstājusies: siernīca dod tautai vajadzīgo pārtikas produkciju.

Sajā sakarībā rūpnīcas galvenais tehnologs Andris Jaunkalns teica:

— Bagāts liktu jaunas iekārtas, nabags lāpās ar rezerves daļām, ja tās vēl ir. Citādi ražošana jāapstādina.

Jā, Preiļu siera rūpnīca, lai iegādātos jaunas tehnoloģiskās iekārtas ārzemēs (Padomju Savienībā siera izgatavošanai tādas neražo), ir nabaga.

Uzņēmuma galvenais inženieris Viktors Martinovs šo faktu komentē šādi:

— Mums vajadzīgs pilns siera ražošanas importa iekārtu komplekss. Uzturam kontaktus ar dāņu un zviedru firmām, ar tām ir bijušas vairākas tehniskās sarunas, taču uz priekšu netiekam, jo mūsu rūpnīcai nav valūtas. Nepieciešama skaidrība: ja republikai vajadzīgs mūsu ražotais pasaulē visvairāk iecienītais «Ceders» siers, tad valdībai mums ir jāpalīdz. Tāda nenoteiktība un nogaidīšana par visu vairāk dezorganizē ražošanu, «nosit» kolektīvā garastāvokli un darbošanās spējas. Izeja no pašreiz radušās stāvokļa kopīgi jāatrod pēc iespējas ātrāk.

Rūpnīcas ražošanas daļas vadītājs Aivars Pizelis bija noskaņots optimistiski:

— Gan jau izdzīvosim! Kritīs ražošanas apjoms, algas strādājošajiem, bet nebankrotēsim. Nav ko nokārt degunu, lai arī cik liels būtu grūtības. Japalaujas uz sevi un darba biedriem. Jāmācās dzīvot un strādāt tirgus ekonomikas apstākļos.

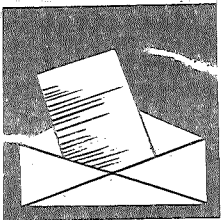
— Bet ja kāds bagātnieks sadomā siera rūpnīcu nopirkt privātpašumā...

— Nopirkt var, taču tā būtu bezjēdzīga naudas izšķiešana. Valsts mūsu rūpnīcā ieguldījusi vairāk, nekā no tās saņemusi peļņi.

Preiļu siera rūpnīca kopš šī gada sākuma ir patstāvīgs ekonomiskā aprēķina uzņēmums. Tātad — paši saimnieki. Tādēļ pašiem arī visas likstas un grūtības jāpārvar.

Nezinātājs var domāt: tagad siera rūpnīcas ļaudis var dzīvot, jo viņu ražotais un veikalos pārdodamais siers un sviests kļuvis vairākas reizes dārgāks. Bet viss ir kļuvis dārgāks. Arī kurināmais, elektroenerģija, ko uzņēmums patērē lielos daudzumos, tehnoloģiskās iekārtas, celtniecības materiāli, degviela. Ja gribi izdzīvot un ražot, vēl šo to nopelnīt, tas tagadējos laikos atkarīgs tikai no pašas siera rūpnīcas kolektīva. Neviens cits no malas, ja ne paši sev, šajā ziņā nepalīdzēs. Jāraugās reāli: tuvākajos gados siera rūpnīcai piegādātā piena, domāju, nekļūs vairāk, taču tās ļaudīm ir jāstrādā un jāražo. Viss turpmākais atkarīgs no pašu rīcības, elastības, čakluma, gudrības, izdarības.

Jānis GURGONS

DIVAINAS MANIPULĀCIJAS

Ilgus gadus vēroju, ka Līvānu dzelzceļa stacijas ļaudīm nav sevišķas cieņas pret citiem, pret viņu līdzekļiem. Pilsētas rūpniecības uzņēmumi, sevišķi stikla fabrika, būvmateriālu un konstrukciju kombināts, kā arī citi, Jersikas šķirnes dzīvnieku sagādes bāze cenšas pēc iespējas ātrāk iekraut vagonus. Bet stacijas darbinieki tos šepat notur turpat — diennakti — šodien piekrauti tie stāv līdz nākamās dienas rītam, tad aizgādā uz Krustpili, pēc kāda laika tie atpakaļ ripo uz Daugavpili. Bet kāpēc nevarētu tieši ceļā vest uz Daugavpili, mazāk noslogot dzelzceļu, un vai tas nebūtu lētāk vagonu pasūtītājiem?

Visur runā par taupību, lietderību, bet Līvānu stacijas kolektīvs ir citādās domās. Kas pie tā vainīgs un kad tādai nevēlēšanai tiks darīts gala?

V. JANSONS,

Līvānos

TVAIKS AIZGĀJIS SVILPIENĀ

Daudz jauna un efektīva mūsu pilsētā tika gaidīts no eksperimentālā māju būves kombināta pārveidošanas par republikānisko projektēšanas un māju celtniecības trestu. Bet dzīve atkal iegūlusies savās slīdēs un, kā mēdz teikt, viss tvaiks aizgājis tikai svilpienā. Valsts pārdzīvo grūtus laikus, pat mūsu sarunvalodā stabili iegājuši tādi jēdzieni, ka barterdarījumi un citi, par deficītam lietām kļuvušas preces, kuru nekad nav trūcis — apavi, apģērbi, gaļa, maize, pat sāls. Tikai var apsveikt, ka šādos apstākļos uzņēmumi cenšas noturēties «uz ūdens», saglabāt savu kadru kontingentu, palīdzot viņiem iegādāties preces. Ļoti nepatīkami, ka deficītās mantas nenonāk pēc piederības.

Preiļos, cik man zināms, tādām parādībām liek drošus šķēršļus, bet pie mums, Līvānos, un māju būvniecības trestā atkal vieglās

PALDIJS PĀR DARBUI

Tā ir taisnība, — ja gribi redzēt tautas kultūru, apskati kapus.

Man atmiņā ir palicis pirmskara periods, kad Riebiņu skolas skolotāji vairākas dienas skolēnus vedā uz kapiem, lai tos sakoptu. Vecākiem bija jāstrādā tirumā, jo tuvojās sēja, bet jaunā paaudze bija tā, kas sveda kārtībā Miera dārzu.

automašīnas, apejot rindu, «aizgājušas pa kreisi», tajā skaitā arī vairākiem vadošajiem darbiniekiem, kuri tādās saņemā 1983. un 1987. gados (Surgunts, Saiters) un tamlīdzīgi. Tā, nerēķinoties ar tiem cilvēkiem, kuri automašīnu gribētāju rindā stāv desmit gadu, lika realizētā kārtējā no VAZ rūpnīcas saņemtā partija, nosakot cenu — 10 000 rubļu. Sak, tie, kas tik ilgi gaidījuši, pagaidīs vēl, bet atsevišķām personām ir spiedīga vajadzība atjaunot savu «autoparku». Tautai tika paziņots, ka vadošajiem darbiniekiem transports ir nepieciešams kā ēst, bet trestam nav līdzekļu, par ko visiem iegādāties dienesta automašīnas — bija jāpārdod šis.

Esmu pārliecināts, ka jaunos apstākļos pa jaunam arī jāveido administrācijas attiecības ar strādājošajiem, ka jāievēro likumība.

A. GRIGORJEVS,

Līvāni

Arī šogad Riebiņu vidusskolas 8. klases skolēni skolotājas V. Skuteles kundzes vadībā 17. aprīlī čakli jo čakli strādāja kapu sakopšanā. Riebiņu katoļu baznīcas komitejas vārdā izsaku vislielāko pateicību visiem, kas piedalījās kapu sakopšanā un atgādinu, ka bērnu katehizācija notiek katru sestdienu draudzes mājā.

A. GIBELE,

Preiļos

Sieviešu biedrības konference

Rosīga ir sabiedriskā dzīve Līvānu mājbuves kombinātā. Un viena no tās rosinātājām ir vietējā sieviešu biedrība. Kā parasti pavasarī notika uzņēmuma sieviešu konference.

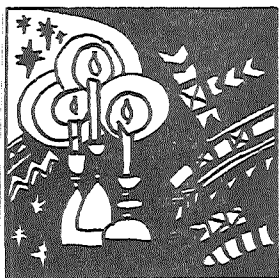
Arī kombināta direktors Viktors Šaiters bija izbrīvējis laiku, lai uzrunātu savas darbinieces un novēlētu viņām veiksmi. Kombināta sievietes ir darbīgas un viņām ir par ko runāt un spriest. Sieviešu apgāde ar pirmās nepieciešamības precēm un produktiem, alternatīvā dienesta problēmu risināšana, darba apstākļu kontrole, ekoloģiskās komitejas darbs, rūpes par saviem un Aglonas internātskolas bērniem — šie un vēl citi jautājumi bija Sieviešu biedrības konferences uzmanības lokā.

Sieviešu biedrības priekšsēdētāja Renāte Šmukste ieliek ļoti daudz enerģijas un

rūpju, lai sievietes varētu funkcionāli darboties. Daudz palīdzības sniedz administrācija un arodkomiteja. Tika izskatīta un atbalstīta Latvijas un Preiļu rajona sieviešu biedrības tālākās darbības programma. Iespaidos par Maskavā redzēto dalījās māksliniece Marija Dubinina.

Arī šoreiz neizpalika bez savdabīga bērnu apsveikuma un izstādēm. Visiem ļoti patika pilsētas bērnu jaunrades nama ansambļa sniegums: tautas dziesmas, dejas un spēles. Pēc konferences notika konkurss par labāk noformēto svētku galdu. Žūrija pat atteicās izvirzīt kādu no tiem par labāko. Tik prasmīgi tie bija uzklāti! Atliek tikai piebilst, ka šī konference sakrita ar Mākslas dienu noslēgumu kombinātā, kur divas nedēļas bija skatāma vietējo mākslinieku darbu izstāde.

M. D.

Dzīvosim līdzī Baznīcas gadam

Maijs ir skaistākais mēnesis visā gadā, kad dabā viss sāk patīkami zaļot un jauki ziedēt. Šai mēnesī katoļu Baznīca aicina sevišķi godināt debesu un zemes Karalieni — Jaunavu Mariju.

Parasti maija mēneša vakaros ticīgie pulcējas baznīcā vai pie ceļmalu krustiem, kur dzied Dievmātes litaniju un Viņas godam sacerētās daudzās dziesmas. Senāk Latgalē bija daudz ceļmalas krustu. Tagad atjaunoti tikai nedaudzi. Ļoti ieteicu un mīli aicinu jaunsaimniekus uz savas sentēvu zemes vispirms atjaunot vai ierīkot krustu, kas ir mūsu pestīšanas simbols.

Ļoti skaists ieradums maija mēnesī ir baznīcā vai mājās no rītiem nodziedāt Rīta stundas un skaitīt Rožukroni. Pūlesimies to darīt arī šogad, lai izlūgtu sev un savējiem tik nepieciešamo Māras Zemes Karalienes svētību savai tautai dzimtenē un svešumā.

Šogad maijā iekrit daudzi katoļu Baznīcas svētki un svinamās dienas.

1. maijā — Svētā Jāzepa, Strādnieku Aizbildņa diena. Darbs ir cilvēka neatņemamā dzīves sastāvdaļa. Lai darbs labāk veiktos,

pirms darba sākšanas piesauksim palīgā Svēto Jāzepu!

6., 7. un 8. maijā — Mazās krusta dienas. Šīs procesijas ievada Vjēnas bīskaps Svētais Nameris 5. gadsimtā. Tai laikā Franciju pieņēma briesmīga zemestrīce. Lai Dievs novērstu slimības un visu to postu, kas parasti sekoja zemestrīcēm, tad svētais bīskaps Mamerts sarīkoja procesijas, kurās ticīgie devās pie kāda krusta un tur tika noturēti aizlūgumi. Tāpēc arī šīs dienas sauc par krusta dienām. Mazās krusta dienas ir pirmdienā, otrdienā un trešdienā pirms Kristus Debeskāpšanas svētkiem. Prieku baznīcā visās trijās dienās aizlūguma procesijas sāksies plkst. 9 no rīta.

9. maijā — Kristus Debeskāpšanas svētki. Cetdesmitajā dienā pēc Lieldienām Baznīca atceras Pestītāja aiziešanu pie sava Tēva. Šie svētki atgādina notikumu, kas ir Jēzus virszemes dzīves vainagums un noslēgums.

Kristus savu misiju virs zemes ir pabeidzis. Ziemassvētku naktī Viņš atnāca pasaulē, tagad to atstāj un aiziet pie Tēva.

Šie svētki mums ir arī liela prieka diena. Tā ir mūsu cilvēciskās dabas paaugstināšanas die-

na. Savā apskaidrotajā miesā Kristus uzkāpa debesīs un paliks tur mūžīgi. Tāpēc Baznīca šodien prefācijā saka:

«Viņš uzkāpa debesīs, lai mūs darītu par savas dievības līdzdalībniekiem.»

19. maijā — Vasarasvētki. Vasarasvētkus ievada vigīlija. Tāpat kā Lielajā Sestdienā, arī Vasarasvētku vigīlijā svēti ūdeni. Vecajā Derībā Vasarasvētki bija plaņas svētki, kuros jūdi pateicās Dievam par ievāktu ražu. Šī diena bija arī atceres diena, kurā pieminēja baušļu došanu Mozum uz Sinajkalnu.

Kristīgie Vasarasvētki ir Jaunās Derības likumdošanas svētki. Tie ir arī Baznīcas dibināšanas dienas piemiņas svētki. Kas Baznīcas dzīvē skaists, labs, cēls, svēts — visas ciņas, uzvaras, brīnumi — tas viss ir Svētā Gara dāvana. Katoļu Baznīcas vēsture ir Svētā gara vēsture; tā iesākas ar pirmajiem Vasarasvētkiem un turpināsies līdz paaugstināšanai.

Dievkalpojumus šodien iesāk ar himnu Svētā Gara godam: Veni, Creator Spiritus... Nāc, Svētais Gars...

Pirms Vasarasvētkiem ticīgie notur novēni — t. i., 9 dienu lūgšanas, ko šogad iesāk 10. maijā.

Vasarassvētkos daudzās mūsu dzimtenes baznīcās ir 40 stundu dievkalpojumi, tai skaitā arī Aglonas bazilikā — 19., 20. un 21. maijā.

22., 24. un 25. maijā — gadaceturkšņi. Šīs trīs dienas ticīgie pateicas par bagātīgām Svētā Gara dāvanām Vasarasvētkos, kā arī lūdzas par tiem, kuri gatavojas iestāties garīgā seminārā un kuri šogad to nabeidz. Ticīgiem tāpēc sirsniņi jālūdzas šajās dienās, lai mūsu zemē nepietrūktu priesteru.

Gadaceturkšņi ir kā kilometru stabi ceļniekam, kuri rāda, cik ir

noiets un cik vēl jāiet, lai sasniegtu mērķi. Baznīca vēlas, lai ikviens kristīgais mazliet apstātos pie katra šī ceļa stabiņa un palūgtos drusku atpakaļ, kā ceļš ir noiets.

26. maijā — Trīsvienības svētki. Visvētā Trīsvienība ir visu zēlastību pirmavots. Pirmais un galvenais sakraments — kristība tiek piešķirts Tēva un Dēla un svētā Gara vārdā, un tikai pēc šī sakramenta pieņemšanas mēs tiekam uzņemti par Baznīcas locekļiem un mums tiek dota iespēja pieņemt pārējos sakramentus. Tāpēc Baznīca nebeidz slavēt Visvētāko Trīsvienību.

Cik reizes mēs izdarām krustazīmi, tikreiz mēs godājam Visvētāko Trīsvienību. Izdarīsim krustazīmi skaisti un cienīgi!

Šie svētki jau svinēti 11. gadsimtā.

30. maijā — Dievmaizes diena, ko svin ceturtdienā pēc Visvētās Trīsvienības svētkiem. Euharistijas iestādīšanas diena ir Lielā Ceturtdiena, bet tā kā šī diena ir skumju apdvēsta, tad Baznīca ir izraudzījusi īpašu dienu, kurā mēs godinām Jēzu, apslēptu Visvētā Altāra Sakramentā. Šos svētkus pavēlēja svinēt pāvests Urbāns IV 1264. gadā. Pāvests uzdeva izcilajam Baznīcas mācītājam un filozofam Svētais Akvinas Tomass (1225.—1274.) sastādīt tekstu šīs dienas dievkalpojumam. Svētais Baznīcas Doktors šo darbu veica godam, tāpēc Dievmaizes dienas liturģija ir viena no skaistākajām visā Baznīcas gadā.

Tā kā šie svētki iekrīt pašā vasaras sākumā, kad viss zaļo un zied, tad dievnamu altāri ir bagātīgi greznoti ziediem. Liturģiskā krāsa ir balta. Uz altāra paaugstinātā vietā stāv izstādīti viens vai trīs bīķeri ar patēnām, kas simbolizē Euharistiju.

Šai dienā tiek rīkotas svēnīgas euharistiskās procesijas. Katoļu zemes piedalās dažādas organizācijas, apvienības un brālības ar saviem karogiem, kori, orķestri. Pilsētās (pirms II pasaules kara arī Rīgā) šī procesija notiek pa galvenajām ielām. Ielas, pa kurām dodas procesija, ir greznotas zaļumiem, svētgleznam un tepīkiem.

Tas ir Pestītāja gājiens pa pasauli. Šajā procesijā ticīgie publiski visas pasaules priekšā apliecina savu ticību Jēzum; pateicas, ka Viņš mūs nav atstājis, bet palicis pie mums uz visiem laikiem.

Šīs procesijas laikā pie 4 altāriem tiek dziedāti vai skaitīti visu četru evaņģēliju sākumi. Tas nozīmē, ka Kristus Karalis valda visā pasaulē.

Dievmaizes dienas svinības ilgst 8 dienas. Astotajā dienā — oktāvā (šogad 6. jūnijā) tiek svētītas zāles un puķes, kuras ticīgie uzglabā mājās. Tāpat šajā dienā tiek svētīti bērni.

Mātes, ļaujiet bērniem nākt pie Jēzus! Atvediet vai atnesiet tos 6. jūnijā, plkst. 9 uz mūsu baznīcu.

24. maijā — pāiet gadadiena no mūsu visu iecienītā un mīlētā Juliana Kardināla Vaivoda nāves dienas. Jau gads pagājis, kā Dievs viņu aizsaucis uz debesu mājokļiem. Lūgsimies par viņa dvēseles mieru. Svētīgi būtu, ja katrs «Novadnieka» lasītājs noskaitītu kādu īsu lūgšanu par mūžībā pirms gada aizsaulkto kardinālu.

Julians Kardināls Vaivods ir iegājis visas Latvijas vēsturē kā liela un izcila personība.

Alberts BUDZE,

dekāns

Pēc lielā darba

...mājturības skolotājas 13. aprīlī Prieku kultūras namā atklāja izstādi «Latviešu tautas tērps». Vesela gada garumā tika šūti un marģoti, austi un pēti, līdz pienāca noslēguma izstādes diena, kad skolotājas — šoreiz čaklās skolnieces — cēla gaismā savus darbus un, protams, pateicās kursu vadītājam — kolēģem Maijai Kulakovai un Lidijai Kalinka.

Gan mūsu rajona, gan visas republikas skolotājas ir par to, lai tieši skolās atdzimtu latviešu tautas tērpa darināšanas tradīcijas. Kā pastāstīja izstādes atklāšanas viesne Agra Kampuse (viņa Izglītības attīstības institūta rūpējas tieši par meiteņu mājturības skolotāju izglītošanu), daudzviet Latvijā skolotājas sākušas šo svētīgo darbu. Visvairāk meitenes

apgūst prievīšu aušanas māku, kaimiņos — Jēkabpils rajonā — darina jostas. Bet pie tik lielā darba kā paša tautas tērpa darināšana ķērušies tikai Česu un mūsu rajona skolotāji.

Tātad — skolotājas ik pārnedēlas mācījas pašas un mājturības stundās mācīja šim darbam savas skolnieces. Pārsvārā gada lielākais veikums ir izstādītie krekli — skaisti un, galvenais, katram novadam un pagastam atbilstoši, pareizi darbi. Taču līdzās krekliem ir arī daži jaunavu un sievu tērpi — gan goda, gan darba drānas. Tas tāpēc, ka kurss tika sniegts zināšanas par visu tērpu, bet darināja to skolotājas katrā pēc savām iespējām. Vēl izstādē skatāmi ne vien skolotāju pēdējie darbi, bet arī iepriekšējo gadu darinājumi — segas,

galdausti, dvieļi. Dažs rokdarbs, kas redzams tautas tērpu fonā, ir pat no vecmāmiņu pūra lādes. Jo izstādes uzdevums — parādīt, mācīt un audzināt. Stāstīt par latviešu sievu seno prasmī bez skolām un zināšanām, pie skatu un sveču gaismas, pēc grūtas darba dienas darināt tik bezgala skaistus, krāsas un proporcijās vienotus rokdarbus un tērpus. Varbūt tāpēc šai izstādē pie darbiem neatrast to darinātāju vārdu, jo skolotājas saka: «Tā ir izglītojoša izstāde, ne katrai sevis parādīšana». Un vēl viņas teic, cik vērtīgs visām bijis šis kopā darināšanas laiks, kad nebija pat lieku valodu, — tik par darāmo vien un,

cik atkarīgas savā darbā viņas bijušas no skolotājas Maijas Kulakovas. Viņa bija tā, kas tuvu un tālu muzejus izbraukāja, Rīgā organizētos kursus izmācījās un iegūtās zināšanas kolēģiem tālāk nodeva. Maijai izstāde bija sava veida «eugunskrīstības».

Ir vērtīgi, ja bijāt, ja redzējāt šo izstādi. Taču visvērtīgākais ir tas, kas paliks meiteņu prātos, ko iemācīsies viņu rokas. Bet, lai šīs zināšanas neapsīktu, skolotājas arī nākamajā gadā turpinās aizsāktu tēmu. Jo tāds darāmais nav tik viegli pārtraucams, un darbu, latviešu tautas tērpu darinot, vēl ir tik bezgala daudz.

S. JOKSTE

ATTELOS: Izstādes atklāšanas brīdis. (Pirmā no labās — mājturības skolotāju metodiskās apvienības vadītāja Lidija Kalinka, viņai blakus — viesne no Rīgas — Agra Kampuse, cen trā — skolotāja Maija Kulakova.)

Fragments no izstādes.

J. SILICKA foto

Kas ciena valodu, tas ciena sevi

Mūsu visu lielā rūpe sabiedrības atjaunošanas apstākļos ir Valodu mācīšanas istenošana. Tieši izglītības darbiniekiem jāgādā par to, lai skolu audzēkņi apgūtu valsts valodu. Sevišķi liela atbildība gulstas uz latviešu valodas skolotājiem krievu skolās.

Lai pārliecinātos par latviešu valodas apguves māku, 8. aprīlī Prieku kultūras namā uz latviešu valodas olimpiādi pulcējās rajona

(Nobeigums 5. lpp.)

Milicija pēc reorganizācijas

SARUNA AR RAJONA MILICIJAS DAĻAS PRIEKSNIEKU IMANTU BEKEŠU

— Pēc milicijas reorganizācijas pagājis pusgads. Ko tā devusi, kādi ir darba rezultāti?

— Reorganizācija sākās pagājušā gada 1. oktobrī, praktiski pa jaunam sākām strādāt ar šī gada 1. janvāri. Uz rajona milicijas daļas bāzes darbojas 3 milicijas iecirkņi — Preiļos, Līvānos un Aglonā. Iecirkņu izveidošana jau no pirmajām dienām sevi attaisno pozitīvi. Tagad milicijas darbinieki ir tuvāk iedzīvotāju dzīves vietām, labāk pazīst cilvēkus, savu darbu var veikt daudz operatīvāk. Bet no operativitātes atkarīgs milicijas darba gala iznākums.

Patstāvīgi nodalīta kriminālmilicija, tā nav vairs rajona milicijas daļa, bet republikas iekšlietu ministrijas un Daugavpils reģionālās milicijas daļas pakļautībā. Tagad kriminālmilicija nodarbojas ar nopietnām lietām (velosipēdu un citas sīkas zādzības ir milicijas iecirkņu pārziņā). Smagu noziegumu izmeklēšanā tiek apvienoti visi reģiona spēki, kopīgi tiek izmantota arī krimināltehnika.

Patstāvību ieguvusi arī izmeklēšanas nodaļa. Tāpat juridiskā palīdzība piešķirta apvienībai «Apresardze», patstāvīgi darbojas arī ugunsdzēsēju un glābšanas dienests.

Noziedzība pieaug. Un milicijai ir vairāk darba. Šī gada 3 mēnešos rajonā izdarīts par 12 procentiem noziegumu vairāk nekā pērn attiecīgajā laika periodā. Republikas rādītājs — 19 procentu pieaugums, 84 procenti no kopējā noziegumu skaita šogad rajonā atklāti. Republikā — 64 procenti. Atklāst, ka līdz 15. aprīlim milicijas daļā bija iesniegti 734 iesniegumi, ziņojumi un sūdzības par likumības pārkāpumiem. Tie visi tiek izmeklēti un pārbaudīti.

— Kā ir ar kadriem?

— Pusgada laikā rajona milicijas daļā sakarā ar aiziešanu pensijā, atbrīvošanu no amata, pāriešanu citā darbā nomainījušies 20 procenti kadru. To atsvēr prāvais jauno kadru pieplūdums. Pēc asiņainajiem janvāra notikumiem Rīgā milicijas darbā pieteicās 25 jaunieši. Pēc atlases palika 15. Vairāki viņi ir rajona dažādu tautību pamatiedzīvotāji. Šie 15 tiek noformēti darbam milicijā un mācībām topošajā republikas Policijas akadēmijā. Jāteic, ka Policijas akadēmijā lielu uzmanību pievēršis svešvalodām, jo arvien vairāk attīstās starptautiskie ekonomiskie un politiskie sakari, kur sava vieta būs arī milicijai. Par svešvalodu zināšanu milicijas darbiniekiem, sākot ar nākamo gadu, pie-

maksās pat līdz 100 rubļiem pie mēneša algas.

— Tautā runā, ka pēdējā laikā Preiļu ielās dzīvu milici nevarot redzēt pat dienā, kur nu vēl vakarā vai naktī...

— Tiesa, ideāli būtu, ja pa Preiļu un Līvānu ielām regulāri patrulētu 2—3 milicijas darbinieki, taču mums šim mērķim nav ne štatū, ne līdzekļu. Vienīgā cerība šajā ziņā ir uz pašpārvaldes palīdzību. Domāju, ka ielu patrulēs varētu iziet alternatīvā dienesta jaunieši. Viņi varētu rūpēties par sabiedrisko kārtību arī vakaros un naktīs. Jāaktivizē kārtības sargu vienības.

Ka milicija tomēr strādā, rūpējas par kārtību sabiedriskajās vietās, par to varētu liecināt kaut vai šādi fakti: šogad Līvānos un Preiļos aizturēti 198 sabiedriskās kārtības pārkāpēji (Preiļos — 80). Par visiem pārkāpumiem sastādīti akti, vainīgie sodīti.

— Nesen jūs bijāt izsaukti uz republikas Iekšlietu ministriju. Kādi norādījumi ir no «augšas»?

— Tagad «augša» norādījumus dod maz, pārbaudes rīko reti. Ļauj strādāt patstāvīgi, brīvi rīkoties pašiem. Vienīgais ministrijas norādījums — stingri sargāt pilsoņu tiesības, visiem spēkiem cīnīties pret noziedzību, kas nodara lielu ļaunumu godīgiem cilvēkiem. Sodienas milicijas darbinieku uzdevums — mazāk politikas, vairāk darba.

— «Novadnieka» lasītāji interesējas par Roberta Dzeriņa noslepkavošanas lietas izmeklēšanu. Cik tālu tikts?

— Izveidota izmeklēšanas grupa no kompetentiem prokuratūras un kriminālmilicijas darbiniekiem, būtisku palīdzību sniedz Rīgas speciālisti. Lietu izmeklējam, tā virzās uz priekšu. Par izmeklēšanas rezultātiem rajona iedzīvotājus noteikti informēs, tiklīdz šī noslepkavošanas lieta kļūs skaidra.

— Paldies par sarunu! Ko jūs gribētu vēl piebilst?

— Rajona sabiedrībai ir jāsaprot, ka ar noziedzību, sabiedriskās kārtības pārkāpumiem un citām nevēlamām parādībām mūsu dzīvē vieni milicijas darbinieki galā netiks, jo mūsu spēki ir par maziem. Tas ir jādara kopīgi sadarbojoties. Tādēļ lūdz: uzturēsim abpusējus kontaktus! Ziņojiet milicijai par visu, kas traucē normāli dzīvot. Pret negatīvajām dzīves parādībām cīnīsimies kopā.

Imantu Bekešu iztaujāja
Jānis GURGONS

Neriskēsim ar bērnu veselību

Saslimstība ar dažādām infekciju (īpaši vīrusu izraisītām) slimībām joprojām ir augsta. Vislielākais īpatsvars starp bērniem ir akūtām elpošanas orgānu saslimšanām, kuras apvieno apkopojos termins — akūtas respiratoras vīrusu infekcijas, kā arī vīrusu hepatītam. Diemžēl pašreiz medīku rīcībā nav efektīvu līdzekļu pret šiem vīrusiem. Šajos gadījumos saslimšana atkarīga no vecāku iespējām un prasmes nodrošināt pilnvērtīgu uzturu un pareizu sanitāri higiēnisko režīmu, pietiekamu kustību aktivitāti un norūdišanās procedūras.

Pašreiz sabiedrība maz uzmanības pievērš tām infekcijas slimībām, kuras pēdējos gadu desmitos neregistrē vai arī registrē tikai atsevišķus gadījumus: difterijai, masalām, epidēmiskajam parotītam, poliomiēlītam, garajam klepum, stinguma krampjiem un tuberkulozei. Tas nebūt nenozīmē, ka šo slimību izraisītāji likvidēti, tie joprojām cirkulē starp cilvēkiem. Īpaši intensīva ir difterijas vīrusa cirkulācija Maskavā, Kijevā, Rīgā. Difterija republikā reģistrēta pēdējos trijos gados gan bērnu, gan pieaugušo vidū. Rajonā daži bērni slimo ar tuberkulozi. Pieaugušie, īpaši vecāki cilvēki slimo ar tuberkulozi ievērojami biežāk. Baltkrievijā, Aizkaukāzā un Vidusāzijas republikās, kā arī Sibīrijā bērni slimo arī ar poliomiēlītu.

Rajonā no saslimšanām pagaidām esam izsargājušies, nodrošinot ikgadēju plānveida profilaktisko potēšanu. Tās mērķis — panākt neuzņēmību (imunitāti) pret infekcijas slimībām. Taču ir vecāki, kas nepārdomāti riskē ar savu bērnu veselību, atsakoties no profilaktiskajām potēm vai arī ierodoties uz tām neregulāri.

Potēšanas kalendārs nodrošina bērniem līdz trīs gadu vecumam

imunitātes izstrādāšanu, kad bērns jau sāk kontaktēties ar plašāku sabiedrību. Turpmāk periodiski izdara aikārtotas potēšanas (tajā skaitā arī pieaugušajiem), lai nodrošinātu pilnvērtīgu imunitāti.

POTESANAS KALENDARS

PRET INFEKCIJAS SLIMĪBĀM

Pret tuberkulozi — 4.—7. dzīves dienā, 7, 11—12, 16—17, 22—23 un 27—30 gadu vecumā.

Pret poliomiēlītu (bērnu trieku) — no 3 mēnešu vecuma 3 reizes ar intervālu 45—60 dienas, 1—2 gadu vecumā 2 reizes, 2—3 gadu vecumā 2 reizes, 8, 16 gadu vecumā.

Pret garo klepu, difteriju un stinguma krampjiem — no 3 mēnešu vecuma 3 reizes ar intervālu 45—60 dienas, pēc 1,5—2 gadu vecuma 1 reizi.

Pret difteriju un stinguma krampjiem — 9 un 16 gadu vecumā, pēc tam ik pēc 10 gadiem.

Pret epidēmisko parotītu — 1 gada 3 mēnešu vecumā.

Pret masalām — 1 gada vecumā.

Bez šīm profilaktiskajām potēm bērnam vienu reizi gadā līdz 15 gadu vecumam tiek izdarīta tuberkulīna saudze, lai savlaicīgi atklātu inficēšanos ar tuberkulozi (pieaugušiem agrīno tuberkulozes diagnostiku pamatā nodrošina fluorografiskās apskates).

Profilaktiskajām potēm mēs izmantojam tikai vienreizējās lietošanas šļirci.

Aicinu neriskēt ar savu bērnu un savu veselību. Pasargāsim bērnus no infekcijas slimībām.

V. KOKE,

medicīnas zinātņu kandidāte

● Attēlā: Aglonas vidusskolas skolēni, kas olimpiādes sākumā sveica visus klātesošos.

J. SILICKA foto

Kas ciena valodu, tas ciena sevi

(Sākums 4. lpp.)

krievu skolu 2.—6. klašu skolēni. Dalībniekus sveica Aglonas vidusskolas skolēni.

«Kā Baltijas jūra gadu simtiem saudzījusi dziļmē glabā dzintaru, tā latviešu tauta savu folkloru, savas dainas, tautas dziesmas, tautas dejas. Savā dzīves gudrībā ik ceturindē mūs uzrunā senči, atgādinot: esiet strādīgi, labestīgi, cieniet tēvu un māti, mīliet Dzimteni», teica A. Smetanņikova.

Daudz skaistu dziesmu latviešu tauta sacerējusi par lauku sadzīvi, darba tikumu. Silti un sirsnīgi tautas dziesmas apdziedāta mātes gādība par bērniem un bērna mīla uz māti. Par to tautas dziesmas skandēja L. Gančarova, L. Maļuhina, H. Naumova, J. Sčemeļeva. Skanēja kopīga latviešu tautas dziesma «Sīlta, jauka istabiņa».

Suj man kurpes, kurpnieciņ.

Suj pa vīrsu rakstidams;

Lai es varu labi diēt,

Dejā kājas izlocīt.

Ar šo tautas dziesmu V. Puzanovs aicināja uz rotālu «Kas dārzā». Dejas rītmā iesaistījās arī visi klātesošie, izpildot latviešu tautas deju «Rīga dimd».

Tālākā darba gaitā skolēni sadalījās pa grupām. 2.—4. klašu skolēni skandēja dzejoļus. Lielai daļai skolēnu ir diezgan labi izkopta valodas kultūra. Prasmīgi ar balsi skolēni prata izcelt galveno domu tekstā. To Aglonas vidusskolas 4. klases skolēni J. Hmurkovskis un M. Krasins prasmīgi parādīja savā dialogā «Kartupeli, kartupeli». 2. klases skolniece I. Vdovina izjusti nodziedāja dziesmiņu «Kāķīt's mans».

Labāko vidū ierindojās: N. Petrova, I. Trifimova, S. Bogdanova,

J. Mihailova, N. Morhot, O. Bogdanova, O. Marhiļeviča (Preiļu 2. vidusskola, skolotāja I. Timošenko), E. Sulainis, A. Tretjakovs, M. Kusina (Līvānu 2. vidusskola, skolotāja Znotiņa), K. Lisicina, I. Siļņonova (Preiļu 2. vidusskola, skolotāja B. Svoka).

Visi 2.—4. klašu skolēni iemācījās vairākas latviešu tautas dejas un rotālas: «Suni zaķim pēdas dzina», «Kas dārzā», «Rīga dimd», «Plaukstīnpolku». Ar vislielāko sirsnību izpildīja rotālu «Gribam zināt». Neizpalika arī poļu tautas deja «Laboda» u. c. Šoreiz liels paldies Aglonas vidusskolas mūzikas skolotājai L. Līvānei.

5.—6. klašu skolēniem vajadzēja atklāt attēla saturu monologa un dialoga stāstījumā. Olimpiādes gaitā bija vērojams, ka runātājiem skaidrāk jāizrunā latviešu valodas skaņas, jāiemana runas procesā pareizi elpot. Neskatoties uz šīm un citām sīkām niansēm, ar aiz-

rautību varēja klausīties runātājos, kuri izvēlētajos dzejoļos pauda attieksmi pret darbu, cildināja tā tikumu.

Liela nozīme ir prasmei runāt pietiekami skaļi, brīvi, bez sapsprindzinājuma. Prasmei mainīt balsi skaļumu, augstumu un nokrāsu, runas tempu atkarībā no runas satura. Liela nozīme ir pareizas intonācijas izmantošanai dialogā.

«Piedzimstot mes ieelpojam gaisu. Tāpat kā gaisms mūs kopš dzimšanas apņem valoda. Dzimtā valoda. Reizē ar mātes pienu mēs to uzņemam sevī, un dzīves rītos tā pavada mūs visur. Šoreiz mūsu valoda, ko mācāmies, ir latviešu valoda, jo mēs dzīvojam Latvijā», teica TIN inspektore Dz. Smukste. Viņa izteica atzinību latviešu valodas skolotājiem.

L. KONECNIJA,

Aglonas vidusskolas skolotāja

No nelaimes var izsargāties

Daudzi iedzīvotāji atvaļinājumus un brīvdienas pavada mūsu rajonā, kur visā pilnībā izpaužas skaistā Latgales daba. Izbraukumiem pa daudzajiem ezeriem un upēm, makšķerēšanai viņi izmanto laivas un citus peldlīdzekļus. Taču nereti tas beidzas ar nelaimi, jo cilvēki vienkārši nezina drošības noteikumus, kas jāievēro uz ūdens.

Latvijas Republikas Ministru Padome ar savu lēmumu apstiprināja noteikumus mazgabarīta peldlīdzekļu izmantošanai. Tajos teikts, ka katram peldlīdzeklī jābūt reģistrētam Latvijas Republikas mazgabarīta kuģu valsts inspekcijā 10 dienu laikā pēc tā iegādes vai uzbūvēšanas un katru gadu tas jāuzrāda tehniskajai apskatei (nomainot tehnisko talonu). Ja reģistrētais peldlīdzeklis kļuvis izmantošanai nederīgs vai arī īpašnieks nolēmis to pārdot, kādam uzdevināt, viņam laiva jāņem no uzskaites valsts inspekcijā un jānodod dokumenti.

Tā rīkojas lielākā daļa laivu īpašnieku. Un tomēr — ne visi. Daži savas laivas tur pie dažādām ūdenskrātuvēm bez reģistrēšanas, divus un pat trīs gadus neuzrāda tehniskajai apskatei, neapmaina tehniskos talonus, nolietotās laivas pat pamet ezeru un upju krastos bez uzraudzības, neņem no uzskaites valsts inspekcijā. Tas ir rupjš mazgabarīta peldlīdzekļu izmantošanas noteikumu pārkāpums. Tāpēc, iekams sēdēties laivā, sakārtojiet dokumentus. Citādi mūsu inspekcijas vai arī zivju aizsardzības inspekcijas darbinieki būs spiesti pret pārkāpējiem lietot visbargākos ietekmēšanas līdzekļus.

Un nobeigumā — daži vārdi motorlaivu īpašniekiem. Pirmkārt, motorlaivu vai kuteri drīkst stūrēt tikai tad, ja ir tiesības to darīt, kuras tiek izsniegtas pēc kursu beigšanas. Otrkārt, visiem, kuri vadītāju apliecības saņēmuši līdz 1986. gadam un pēc «veco kuģniecības noteikumu» zināšanu pārbaudes, jāapliecina, ka viņi zina arī jaunos noteikumus, par ko tiek izdarīta atzīme apliecībā. Treškārt, reģistrēto motorlaivu īpašnieki inspekcijā var saņemt benzīna talonus.

Laivu īpašnieki! Neaizmirstiet: kategoriski aizliegts izmantot bojātus peldlīdzekļus, sēdēt tajos alkohola reibumā. Un pēdējais. Līdzī jābūt peldlīdzekļa biļetei un tehniskajam talonam.

Ja ievērosiet visus šos noteikumus, varat droši izmantot laivas, motorlaivas un citus mazgabarīta peldlīdzekļus.

R. BOGINSKIS,
inspektors

Top grāmata par Riebiņiem

No Kanādas saņemta ziņa, ka viens no mūsu novadniekiem — priesteris Hendrihs Bečs, kura šūpulis kārts bijušā Silajāņu pagasta Nalobnē, sācis rakstīt grāmatu par savu jaunības dienu novadu un šajā darbā viņam daudz palīdz laikraksts «Jaunais Ceļš», tagadējie preiļieši Antonija Gibeļe, kurai saglabājušies pašas darināti agrāko gadu fotouzņēmumi, un citi ar savām atmiņām. Sevišķi augstu novērtēti agrofirma «Turība» bijušā laikraksta «Jaunais Ceļš» autoru E. Kozlovskas (Rēzekne), D. Jermoloviča (Madona), A. Anspaka (Cēsis) un citu raksti.

A. OBELE

Demogrāfiskā situācija republikā un rajonā

PĒC LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS STATISTIKAS KOMITEJAS UN RAJONA DZIMTSARA KSTU NODAĻAS ZINĀM

Latvijas Republikā kopš 1986. gada ir pozitīvs dabiskais iedzīvotāju pieaugums, t. i., dzimušo skaits pārsniedz mirušo skaitu. Preiļu rajonā tas ir negatīvs — pēdējos gados mirst vairāk nekā dzimst. 1989. gadā 341 dzimuši un 436 miruši, 1990. gadā attiecīgi 657 un 659.

1989. gadā tautas skaitīšanā Latvijā reģistrēti 2666,6 tūkstoši iedzīvotāju, no tiem 778,1 tūkstoši cilvēku jeb 29 procenti ir laucinieki. Preiļu rajonā tagad ir nepilni 45 tūkstoši iedzīvotāju, no tiem ap 10 tūkstošiem dzīvo Preiļos, pārējie 12 tūkstošiem Līvānos. Laukos tāpat mazināties vairāk par pusi — ap 23 tūkstošiem.

Viena trešdaļa Latvijas laucinieku dzīvo viensētās, 39 procenti lauku iedzīvotāju dzīvo mājās, kas celtas vēl pirms otrā pasaules kara, lielākā daļa no tām ir koka mājas ar augstu nolietojuma pakāpi. Latgales laukos šādās mājās dzīvo 60—70 procentu iedzīvotāju.

82,4 tūkstoši jeb 10,6 procenti no visiem Latvijas lauku iedzīvotājiem pēc 1989. gada tautas skaitīšanas datiem ir vieninieki (PSRS — 5,2 procenti, Lietuvā — 8,2 procenti, Igaunijā — 14,1 procenti). Preiļu rajonā veco vientuļo vieninieku ir 1400, jeb ap 16 procentu. Tagad viņi visi saņem valsts pabalstu: bez darba stāža — ne mazāk kā 70 rub-

ļu mēnesī, ar darba stāžu — ne mazāk kā 100 rubļu mēnesī. Preiļu rajonā uz šī gada 1. aprīli bija 13810 pensionāru — gan drīz trešā daļa no visiem iedzīvotājiem.

Zēnu Latvijā dzimst vairāk nekā meiteņu (51—52 procenti). Šī dabiskā proporcija lauku iedzīvotāju skaitā ir vērojama līdz 15 gadiem.

Preiļu rajonā 1989. gadā pavisam noslēgtas 394 laulības, šķirtas 142, 1990. gadā — attiecīgi 330 un 128.

Latvijas laukos vīriešu ir vairāk nekā sievietes līdz pat 45 gadu vecumam. Darba spēju vecumā uz 1000 vīriešiem ir tikai 843 sievietes. Tas izskaidrojams ar to, ka lauku meiteņu relatīvi vairāk izbrauca uz pilsētu skolām un pēc izglītības iegūšanas laukos atgriezās mazāk nekā jaunieši. Ģimenes laukos dibina 20—29 gadu vecumā, uz 1000 vīriešiem ir 902 sievietes. Vislielākais jauno sieviešu deficīts ir Latgales rajonos. Preiļu rajonā — uz 1000 vīriešiem 20—29 gadu vecumā ir 728 sievietes. Tā kā vīriešu vidējais dzīves

ilgums ir mazāks nekā sievietes, starp vecākās paaudzes lauciniekiem ir ievērojams sieviešu skaita pārkāpums. Pēc darba spēju vecuma iestāšanās republikā uz 1000 vīriešiem ir 2570 sievietes, uz 1 vecētāņu tātad 2,6 vecmāmiņas.

1989. gadā Latvijas laukos reģistrēti 2600 iedzīvotāji, kas vecāki par 90 gadiem, 2058 (79 procenti) ir sievietes. Pārējie 100 gadu ir 62 laucinieki, no tiem — 48 sievietes. Preiļu rajonā laukos patlaban ir kādi 2—3 simtgadnieki.

Republikas laukos pavisam ir 208,5 tūkstoši ģimeņu. Tās ir mazas — 40 procenti ir divu cilvēku ģimenes, 25 procenti — 3, 21 procenti — 4, tikai 14 procenti — 5 un vairāk. Vidējā lauku iedzīvotāju ģimene — 3,2 cilvēki.

Latvijas laukos 1989. gadā dabiskais iedzīvotāju pieaugums bija vidēji 2,2 cilvēki uz 1000 iedzīvotājiem, Saldus rajonā — 7,5 Cēsu — 5,4. Latgales rajonos mirušo skaits joprojām pārsniedz dzimušo skaitu. Pēdējos gados

republikā pieaudzis dzimušo latviešu skaits (pēc mātes tautības).

Mirstības līmenis laukos augstāks nekā pilsētās: atbilstoši 14,9 un 11 mirušie uz 1000 iedzīvotājiem. Tas izskaidrojams ar to, ka laukos ir lielāks veco ļaužu īpatsvars nekā pilsētās, bet vēl vairāk ar to, ka iedzīvotāju medicīniskā aprūpe laukos ir stipri zemākā līmenī. Katrs piektais no 1989. gadā mirušajiem lauciniekiem un katrs trešais no mirušajiem vīriešiem bija darba spēju vecumā, bet 2 procenti no mirušajiem bija bērni līdz 4 gadu vecumam. Vīriešu mirstība darba spēju vecumā ir 3,7 reizes augstāka nekā sievietes.

No visiem Latvijas lauku iedzīvotājiem 52,5 procenti ir sievietes. Kara un pēckara nesaprotīgās ekonomiskās politikas, atšķirības mūža ilguma rezultātā Latvijā un Preiļu rajonā izveidojusies nelabvēlīga vīriešu un sieviešu skaita attiecība. Vai tā ar laiku būs pārvarama?

Jānis GURGONS

Kad Preiļu parkam atnāks ziedu laiki

Tiklīdz pa slūžām sāka aizplūst ūdens, pazeminājās diķu un kanālu līmenis, daudzi priecīgi nopūtās: nu jau laukam sāks darīt to, kas tik sen apsolīts — tīrīs gadu desmitu nogulas. Tika manīts, ka vēl sniega laikā cirsti koki, kas bija nolikuši pār kanāliem, ka šur tur pilsētas organizācija ļaudis novākuši nevajadzīgos krūmājus un dedzinājuši vecās lapas.

Mūs vairāk interesēja, kā tad isti tiks organizēta parka skaidākās rotas — ūdens sistēmas attīrīšana, lai tā varētu atdzīvoties, lai diķu un kanālu krastmalas būtu tīras, sakoptas, lai tur saulē spīdētu dzidrs ūdens.

So darbu uzņēmušies melioratori. 21.

PMK pastāstīja, ka veikta pamatīga izpēte, ieskaitot pat visu koku sugu apzināšanu, — kas atstājams, saudzējams, kas labojams vai aizvācams. Detalizētu kanālu un diķu sistēmas tīrīšanas projektu izstrādājis Valsts melioratīvās projektēšanas institūts, bet darbu tiešais izpildītājs būs kolonnas Preiļu iecirknis, kas atrodas turpat pie parka.

Iecirkņa vadītājs Anatolijs Medvedevs:

— Tīrīšanai iedalīti 100 000 rubļi naudas, tas ir pavisam maz, tā ka darbu varēsīm tikai iesākt tajā daļā, kas ir pie apvienības «Lauktechnika» materiāli tehniskās bāzes. Te mums būs jāstrādā,

nesašaurinot darbu fronti citos, savos galvenajos objektos. Norīkosim vienu ekskavatoru, vienu buldozeru un automašīnas, jo nogulumu augstējais slānis ir stipri piesārņots ar kadmiu un svīnu — tas būs jāizvāc un jāierok zemē. Grupas, kas tie strādās, vadību uzticam pieredzējušam meliorācijas speciālistam Aleksandram Pastoram. Te vajadzīga stingra vīra vadības roka, lai lieki nebraukātu pa parku, nesapostītu to ar smago tehniku, lai precīzi izpildītu projektā ietvertās prasības.

Darbus sākt paredzēts vasarā, kad diķi un kanāli būs pietiekami izžuviši, visu laiku Preiļupītes ūdeni plūdis gar parku — pa atlektu Saltupi. Projektā paredzēts kanālos ierīkot jaunas slūžas, lai visur būtu augsts ūdens līmenis, tur, kur ir ceļi un gājēju ceļi, ierīkot labas caurtes — vārdus sakot, ne tikai ar savu atjaunotni diķi un kanāli pievilks

pilsētnieku un mūsu viesu uzmanību, bet arī ar jaunām ietaisēm.

So rindu autors tikās arī ar Aleksandru Pastoru. Viņš par darbu sākumu tik jūsmīgi neizteicās:

— Varbūt jau divdesmit gadus runājam par parka diķu un kanālu sakopšanu, bet tālāk par runām netiekam. Var gādīties, ka tas pats iznāk arī šoreiz, tāpēc atturēšos dot interviju. Mani neapmierina arī projekts, kas nav pietiekami kvalitatīvi izstrādāts, neatbilst praktiskajai prasībam. Trūkst arī materiālu... Katrs sākums strādāt, tad rakstiet.

Tādas tās lietas. Tomēr trijos ūdenskritumos (pie dzirnavu diķa un parka iekšienē) sāksim stipri apklusēt, visā sistēmā ūdens līmenis kritīs par kādiem pāris metriem, vietām atstājot tikai lāmas un piegružotus krastus.

A. RANCĀNS

Kādi mēs paši, tāda arī kultūra

Visi vecāki, arī es, saviem bērniem vēlu labu... To pašu saviem audzēkņiem grib iemācīt arī daudzi skolotāji un gūst arī panākumus šajā svētīgajā darbā. Un tomēr ne visi jaunie cilvēki atstāj skolas soli ar apziņu, ka labestība dzīvē ir pats galvenais.

Kāpēc tā notiek? Ne visi vecāki ir izpratīši šī audzināšanas darba jēgu, ne visi grib un arī nodarbojas ar bērnu garīgo un fizisko audzināšanu, bet vienam otram nav arī spēku cīnīties pret dažādu resoru un iestāžu vadītāju vienaldzību, ko tie izrāda attiecībā pret ģimeni...

Mūsu dienās, mūsu rajonā ar lūk, šāda, ja tā var teikt, vadītāja ziņu (strādāju par

audzinātāju mācību iestādē) mūs ar trīsdaļu bērnu izmitināja istabā, kur ziemā temperatūra nepārsniedza plus 8 grādus. Un tagad, lūk, dēls bieži slimo, viņam radušās izmaiņas sirdī, sāp locītavas. Bet kas viņam palicis dvēselei?

Reiz, atnācusi uz fizikālās stundu jaunākā vecuma bērnu klasē, ieraudzīju šādu ainu: skolotājs kādai meitenītei ar rokām pārvietoja kājas, jo viņa panīkai baidījās slēpot. Rūgti nopūtās: pazīstu meitenītes māti, kura ir jauna sieviete. Sevi aprūpēt gan viņa paspēj, bet paslēpot kopā ar bērniem laika nav. Kāpēc?

Un ko vispār emocionālu gūst 7—8 gadus vecs bērns, ko viņš redzējis spilgtu, ilgi atmiņā paliekošu šajā audzināšanā tik

svarīgajā vecumā? Jautru pasēdēšanu pie viesību galda mājās, bālus pasākumus skolā, šauru dzīvokli, kur dienā neviens no vecākiem nemēdz būt, šādas tādas teātra viesizrādes.

Vienam bērnam veicies mazāk, citam — vairāk. Piemēram, jaunākajās klasēs skolotāja bija Irina Kovalenko. Kad es redzu viņu kādā pasākumā kopā ar bērniem, man gribas palūgt viņai autogrāfu — kā aktrisei. Cik gan spēku viņai jāziedo, lai katrs pasākums kļūtu par īstiem svētkiem, kas bērniem tā nepieciešami! Un vai ir viegli, jo ne visi mūsu bērni ir ar labu stāju, ne visi prot dejot, labi dziedāt, kur nu vēl spēlēt kādu mūzikas instrumentu.

Kad mācījos institūtā Ļeņingradā, mums skaidroja, ka ģimenei bērnu estētiskajā un tikumiskajā audzināšanā palīdzību sniedz arodbiedrības. Esmu redzējusi, kā tās palīdz! Visbiežāk tās ir kampanjas, kuru vienīgais mērķis — aptvert pēc iespējas vairāk bērnu, biežāk svētkos nekā

ikdienā. Un nēmanot svētku garīgās vērtības nomainīja dāvanu saņemšanu, dāvanas vērtība. Tas kļuvis galvenais.

Tagad arodbiedrības var palīdzēt vēl mazāk. Nu māmiņa ar bērnu vai visu ģimeni vairs nebrauks uzlabot veselību — pārāk dārgas kļuvušas ceļazīmes. Arodbiedrībām šodien vairs nav arī skaidras struktūras, bet mums vairs nav skaidrs, kur izlieto arodbiedrības biedru naudu, kur tā paliek, lai gan maksāt turpinām — viens jau divdesmit piekto gadu, bet kāds cits, iespējams, arī piecdesmito.

Visos laikos ģimene ir meklējusi un atradusi atbalstu ticībā Dievam, cerējusi uz baznīcas palīdzību. Bet kā ir šodien? Pat lai bērnu nokristītu, lai šī ceremonija paliktu atmiņā, kaut kur jābrauc, kaut kam jālūdz. Nokristīt krievu tautības bērnu no pareizticīgo vai vecticībnieku ģimenes mūsu pusē nav kam 40 kilometru rādusā.

Kāds teiks: bet ir taču svētki klubos, kultūras namos, ir sadzīves tradīcijas. Jā, ir. Bet vai vienmēr šiem pasākumiem ir tāds organizatoriskais un emocionālais līmenis, kāds bija daudz bērnu ģimeņu pasākumam, kuru pagājušajā gadā Preiļu kultūras namā organizēja republikas Bērnu fonds?

Ļoti pareizi savu rakstu avīzē «Novadnieks» (šī gada 21. numurā) nosaucis rajona kultūras nodaļas vadītājs A. Vucāns — «Kādi mēs esam?» Kādi mēs paši, tāda arī kultūra, jo kultūra — tā ir tradīciju un garīgo vērtību ķēde, kas tiek mantota no paaudzēm uz paaudzēm. Un tā gribas, lai ģimenēm, kurās aug bērni, būtu ko nodot jaunajai paaudzei. Tāpēc mūsu valstij vairāk jāpalīdz ģimenei, tā jāsaģēn no pagrimšanas. Jo pagrimusi ģimene — tie ir pagrimuši bērni, bet gala rezultātā — arī pagrimusi valsts.

J. DOSEMENOVA (Preiļos)

Mūsu galvenā grāmata

TOP LATVIEŠU KONVERSĀCIJAS VARDNICAS
FAKSIMILIZDEVUMS

Republikāniskā izdevniecība, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienība «LITTA» un reklāmas un informācijas kooperatīvš «Oreols» noslēguši līgumu par latviešu konversācijas vārdnīcas atjaunošanu izdošanu. Parakstīšanās sāksies jau maijā.

VISIEM PAR VISU

Tā trijos vārdos var raksturot mūsu prāvāko grāmatu — 21 sējuma sakārtoto latviešu konversācijas vārdnīcu, kas izdevēja Anša Gulbja aprūpēta, kļuvusi arī par viņa mūža pieminekli.

Konversācijas vārdnīca, kā vēsta šķirklis, ir Vācijā un Latvijā lietots apzīmējums enciklopēdijai. Mūsu grāmatniecības lielākais, unikālākais izdevums aptver ļoti plašu izziņas materiālu ne vien par Latviju, bet arī par visu

pasauli. Vēsture, filozofija, kultūra, ekonomika, tirdzniecība, māksla, eksaktās zinātnes, antīkā pasaule. Mūsu valsts tapšana, brīvības cīņas, senču mitoloģija utt. — viss kā uz delnas. Šis izcilais diždarbs būtībā ir vārdnīca, jo tajā var atrast vai ikviena jēdziena izsmelšu skaidrojumu — arī ap 60 000! svešvārdus.

No materiāliem, kas veltīti Latvijai, vairāk nekā viena trešdaļa rakstu vēstī par mūsu valsts iekārtu, organizācijām, biedrībām, draudzēm, bibliotēkām un skolām. Pienācīga vieta ierādīta florai un faunai, lauksaimniecībai un rūpniecībai. Plašs biogrāfiskais materiāls stāsta par Latvijas sabiedriskās dzīves, literatūras un mākslas darbiniekiem. Un kur tad vēl raksti par kaimiņvalstīm — Igauniju, Lietuvu, Poliju, Somiju...

Pētījumu saturs tālu pārsniedz skaidrojošās vārdnīcas prasības.

Savulaik izdevējs A. Gulbis kopā ar veselu plejādi līdzstrādnieku — izcilāko latviešu zinātnieku, rakstnieku, kritiķu, publicistu un dažādu tautas saimniecības nozaru speciālistu ar galvenajiem redaktoriem A. Svābi, K. Dišleru un A. Būmani priekšgalā milzīgo vārdnīcas sagatavošanas darbu veica ar sajūsmu, strādājot ļoti intensīvi. Jau pāris mēnešus pēc reklāmas presē tai pašā 1927. gadā nāca klajā pirmā burtiņa. Vārdnīca izceļas ar skaistu un atturīgu noformējumu. Mākslas darbu pielikumus izgatavoja valstspapīru spiestuve.

Ģeogrāfiskās kartes — A. Osīna un P. Mantnieka firma, bet klišējas darināja Leļpīgas bibliogrāfiskais institūts. Lieti nodereja arī pasauleslavenais Līgatnes papīrs.

Līdz 1940. gada okupācijai paguva iznākt 21 sējums. Pietiek atšķirt jebkuru no tiem, lai pārliecinātos, ka arī šodien šī grāmata ir nepieciešama ikvienam: skolēniem, studentiem, pasniedzējiem, kultūras darbiniekiem, lauksaimniekiem, rūpniecības darbiniekiem, biznesmeniem un māsaimniecēm.

ĪSUMĀ PAR IEPLĀNOTO

Iecerēts iemaksu par konversācijas vārdnīcas pēdējiem trīs sējumiem noteikt 180 rubļu apmērā (tātad 60 rubļu par katru sējumu). Pasūtītājiem tiks dota arī iespēja iemaksāt par visiem sējumiem uzreiz (tā ieguldot rubļu paliekošās vērtības). Organizācijas šo izdevumu varēs iegādāties, maksājot ar pārskaitījumu (šajā

gadījumā paredzēta augstāka maksa). Parakstīšanās aptvers ne tikai mūsu republiku vien. Tautieši ārzemēs šo izdevumu varēs pasūtīt par valūtu, kas būs ļoti nepieciešama vārdnīcas tapšanas gaitā.

Pirmo latviešu konversācijas vārdnīcas sējumu plānojam izdot gada laikā pēc parakstīšanās noslēgšanas. Pēc tam tiks uzturēti ļoti spraigs izdošanas temps — viens sējums ik pēc trim četriem mēnešiem. Izdevēji organizēs arī to pēdējo sējumu atjaunošanu, kuru laišanu klajā izjauca padomju aneksija.

Izdevēji aicina Latvijas Republikas valdību, organizācijas, pilsoņus un tautiešus ārzemēs atbalstīt šo iniciatīvu. Grāmata vajadzīga mūsu jaunatnes izglītošanai. Mūsu kultūras atdzimšanai.

Edgars BRAZIS,

Latviešu konversācijas vārdnīcas faksimilizdevuma radošās grupas līdzstrādnieks

(LETA)

Vai „Vārpa” izklūs no iespējamā bankrota?

Lauku sporta biedrības „Vārpa” rajona organizācijas pastāvēšana kļuvusi problemātiska. „Vārpa” plēnumā padomes priekšsēdētāja amata izpildītāja Valentīna Čakule sacīja: «Biedrība nodibināta 1949. gadā un ir vienīgā, kas rūpējas par lauku iedzīvotāju iesaistīšanu fiziskās kultūras un sporta nodarbinātībā. Pat piespiedu apvienošana ar „Daugavu” nespēja iznīcināt lauku sporta tradīcijas.

Par pērnā gada plašāko republikas „Vārpa” sarīkojumu kļuva 16. lauku sporta spēles Bauskā. Mūsu rajona sportistu sniegums tajā bija vājš, jo starp republikas lauku rajoniem spējam izcīnīt tikai 25(4)-vieta. Sporta spēļu medaļas guva tikai trenera Jāzepa Lazdāna audzēkņi: G. Ormanis (2. vieta maratonā), N. Ivzāns (2. vieta 50 km soļošanā), J. Māsāns (3. vieta lodes grūšanā).

Rajonā pārmainījās fiziskās kultūras un sporta struktūra. Ar rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas lēmumu un lauku sporta biedrības „Vārpa” centrālās padomes prezidija lēmumu, pamatojoties uz starpsaimniecību celniecības organizācijas iesaistīšanu sekcijas sasniegtajiem darba rezultātiem, tika piešķirts sporta kluba nosaukums, bet uz bērnu un jaunatnes sporta skolas bāzes izveidojās sporta klubs „Cerība”.

Pie Līvānu pilsētas izpildkomitejas izveidojās trešais sporta klubs „Līvāni”. Līdz ar to sadrumstalojās „Vārpa” struktūra. Līvānu un Preiļu pilsētas uzņēmumu komandas praktiski piedalās tikai sporta klubu rīkotajās sacensībās, bet metodiski kļuvusi kūtri fiziskās kultūras un sporta darba rosinātāji.

Nav saskarotības starp klubu un „Vārpa” sacensībām. Piemēram, basketbola mači pat notika vienlaikus, kaut gan „Vārpa” 29. rajona sporta spēļu nolikums „Cerībai” tika izsūtīts pagājušā gada novembrī.

Līvānu pilsētas uzņēmumi biedrībai šogad ir pārskaitījuši tikai 5910, bet Preiļu vēl mazāk — 1260 rubļus. Visaktīvākie šogad ir bijuši valsts saimniecību „Rudzāti”, „Aglona”, kolhozu Raiņa, „Rožupe”, „Līvāni”, „Dubna” un citu saimniecību vadītāji. Lauku saimniecības biedrības uzturēšanai ir pārskaitījušas 12830 rubļus. Pie „Vārpa” rajona padomes darbojas 3 sporta grupas ar kopējo audzēkņu skaitu 39. Divas — vieglatlētika (Līvānos), bet viena — distanču slēpošana (Aglonā). Šo grupu finansēšanai rajona vadība solīja iedalīt 9 tūkstošus rubļu. Pagaidām minētē līdzekļi nav saņemti.

Tuvojas republikas lauku 17. sporta spēles, kas notiks 1992. gadā. Lai sekmīgi sagatavotos šīm sacensībām, ir nepieciešama nauda. Bet kur to ņemt, jautājums paliek atklāts.

OTRDIENA, 30. APRĪLIS

TV RĪGA

17.00 — «Diena pasaulē». CNN ziņu apskats. 18.00 — Zinas. 18.05 — Muzicē vijolnieks I. Perlmanis. 18.25 — Mācāms angļu valodu. 18.45 — Simpozija «Kultūra kā valsts politika» 1. daļa. 19.35 — «Arena». 19.50 — «Lūdzu vārdu!». 20.00 — Zinas. 20.15 — Sludinājumi. 20.20 — «Ekrāns bērniem». 20.40 — LR Augstākajā Padomē (krievu val.). 20.50 — Zinas (krievu val.). 21.00 — «Logs». 21.45 — Kinožurnāls «Latvijas hronika». 21.55 — Reklāma. 22.00 — «Panorāma». 22.20 Mākslas filma «Endhauzas noslēpums».

MASKAVAS I PROGRAMMA

17.30 — Mākslinieciski dokumentāla programma «Karjera». 18.30 — «Meridiāns». 18.45 — Multiplikācijas filma. 18.55 — Pasaules čempionāts hokejā. Finalgrupas spēle. 21.00 — «Laiks». 21.45 — «Brīnumu lauks». 22.45 — «Kuplaku lokus».

MASKAVAS II PROGRAMMA

17.00 — «Rīta zvaigzne». 18.00 — Dok. filma «Vecā ferma kālnos». 18.55 — «Strausa pasaulē». 19.30 — Krievijas parlamenta vēstnesis. 19.45 — Mākslas filma «Melone». 20.45 — «Labu nakti, mazuli!». 21.00 — «Laiks». 21.45 — «Ieskatīties logā». 22.40 — Mākslas filma «Inspektors Losevs». 1. un 2. sērija.

TRESDIENA, 1. MAIJS

TV RĪGA

9.05 — Dok. filma «Cerība. 1905. gads». 9.40 — Sporta deju festivāls «Nākotne-91». 10.35 — «Rīga-Jūrmala». 11.15 — «Savērt varavīksni». 12.00 — «Vēstule maniem laikabiedriem». A. Lice. 12.45 — Mākslas filma «Ilgaiss ceļš kāpās» 2. un 3. sērija. 15.05 — Vīnes valsts opera. 16.15 — «No strādnieku kustības vēstures Latvijā». 17.00 — «Diena pasaulē». CNN ziņu apskats. 18.00 — «Režisoru M. Pjarnu atceroties». 18.45 — Melodijas no operetēm. 19.15 — Simpozija «Kultūra kā valsts politika». 2. daļa. 20.00 — Zinas. 20.15 — Sludinājumi. 20.20 — «Ekrāns bērniem». 20.50 — Zinas (krievu val.). 21.00 — Dzied kameransambli «Tonika». 21.55 — Reklāma. 22.00 — «Panorāma». 22.20 — Popmūzika.

MASKAVAS I PROGRAMMA

8.00 — TZD. 8.20 — Dok. filma. 8.55 — Koncerts. 9.55 — 1. Maija svētkiem veltīts mitiņš Sarkanajā laukumā. 11.00 — Bērniem. «Pelnrušķītes balles». 12.05 — Mākslas filma «Falkons». 13.05 — Balets «Gulbju ezers». 15.05 — «Daudz balsu — pasaule vienā». 15.40 — «Kāpnes uz Parnasu». 16.55 — «Jautro un asprātīgo klubs». 18.50 — «Volts Disnejs piedāvā». 19.40 — Mākslas filma «Kņazs Udača Andrejevičs». 21.00 — «Laiks». 22.00 — «Zilā uguntiņa». 23.55 — «Dejas, dejas...» 0.30 — TZD.

MASKAVAS II PROGRAMMA

8.00 — Rīta vingrošana. 8.15 — Koncerts. 8.40 — Multiplikācijas filma. 9.00 — Filma bērniem «Lielais piedzīvojums». 1. sērija. 10.15 — Koncerts. 11.15 — Dok. filma. 11.35 — Izrāde «Veču lieta». 12.35 — Tautas melodijas. 12.50 — Dok. filma «Gimnāzisti». 13.40 — Mākslas filma «Nebaidies, esmu kopā ar tevi». 1. un 2. sērija. 16.10 — TV apraksts. 16.30 — Multiplikācijas filma. 16.50 — «Teātris, ko es milu». 17.50 — Dzejnieka N. Denisova radošā darba vakars. 19.55 — «Kolāža». 20.00 — «Labu nakti, mazuli!». 20.15 — Krievu tautas dziesmas. 20.30 — «Muzejs Deleģātu ielā». 21.00 — «Laiks». 22.00 — Mākslas filma «Saudzējiet sievietes». 1. un 2. sērija.

CETURTDIENA, 2. MAIJS

TV RĪGA

9.00 — «Logs». 9.45 — Dzied kameransambli «Tonika». 10.30 —

Mākslas filma «Ilgaiss ceļš kāpās» 4. un 5. sērija. 17.00 — «Diena pasaulē». CNN ziņu apskats. 18.00 — Zinas. 18.05 — «Kinostāsti par dabu». 18.30 — Mācāms angļu valodu. 18.50 — «Labu apetīti!» Rīgas kooperatīvā arodskola. 19.05 — «Pēc zvana». 19.50 — «Deputāta komentārs». 20.00 — Zinas. 20.20 — «Ekrāns bērniem». 20.30 — «Dzīvīte, dzīvīte...» 1. daļa. 20.45 — Zinas (krievu val.). 21.00 — «Fotografija». 21.30 — «Dzīvīte, dzīvīte...» 2. daļa. 22.00 — «Panorāma». 22.20 — «Dzīvīte, dzīvīte...» 3. daļa.

MASKAVAS I PROGRAMMA

8.00 — TZD. 8.20 — Koncerts. 8.55 — Dok. filma. 10.00 — Mākslinieciski dokumentāla programma «Sofija Kovalevska». 1. sērija. 13.20 — Muzikāls pielikums programmai «Līdz 16 gadiem un vecākiem». 14.55 — Multiplikācijas filma. 15.25 — Dok. filma. 15.50 — A. Vivaldi. «Gadalaiki». 16.30 — Mākslas filma «Zvērkāvis». 1. un 2. sērija. 18.55 — Pasaules čempionāts hokejā. Finalgrupas spēle. 21.00 — «Laiks». 21.45 — «Laimīgs gadījums». 22.50 — «Tikšanās Cvetnaja bulvārī 13».

MASKAVAS II PROGRAMMA

8.00 — Rīta vingrošana. 8.20 — Dok. filma «Iedvesma». 8.30 — «Dāri kopā ar mums, dāri kā mēs, dāri labāk par mums». 9.15 — «Lielais piedzīvojums». 2. sērija. 10.35 — Izrāde «Mosties un dzied!» 12.15 — Multiplikācijas filma. 14.05 — Dok. filma. 14.55 — Pasaules čempionāts hokejā. Finalgrupas spēle. 17.30 — «Personālo ESM pasaule». 17.45 — «Sports visiem». 18.00 — Futbols. «Sahtjor». «Spartaks». 18.50 — Multiplikācijas filma. 18.55 — Dok. filma. 19.30 — Mākslas filma «Pirmizrāde Sosnovkā». 20.45 — «Labu nakti, mazuli!». 21.00 — «Laiks». 21.45 — Mākslas filma «Turbinu dienas». 1. sērija. 23.00 — Dok. filma.

PIEKTDIENA, 3. MAIJS

TV RĪGA

9.00 — «Fotografija». 9.30 — Mācāms angļu valodu. 9.50 — Mākslas filma «Ilgaiss ceļš kāpās» 6. un 7. sērija. 17.00 — «Diena pasaulē». CNN ziņu apskats. 18.00 — Zinas. 18.05 — «Maikovska tiesas process Minsterē turpinās». 18.40 — Mācāms angļu valodu. 19.00 — «Globuss». 19.25 — «Valdības viedoklis». 19.50 — Koncerts. 20.00 — Zinas. 20.15 — Sludinājumi. 20.20 — H. Risina personālizstāde Mākslas muzejā. 20.35 — «Miedziņš nākt!» 20.50 — Zinas (krievu val.). 21.00 — «S. Prokofjevam — 100». 21.55 — Reklāma. 22.00 — «Panorāma». 22.20 — J. Pļaviņš. «Sausmas. sausmas...» TV izrāde. 24.00 — Polijas TV programma.

MASKAVAS I PROGRAMMA

8.00 — TZD. 8.20 — Koncerts. 8.50 — Izrāde «Vilki un avis». 11.45 — «Rīta zvaigzne». 12.45 — «Sofija Kovalevska». 2. sērija un 3. sērija. 15.00 — TZD. 15.15 — «Vēdi». 15.45 — «Jaunā paaudze izvēlas». 17.00 — Kinokonzerts. 17.40 — Poēzija. 17.50 — «Starp tautiskā panorāma». 18.35 — Mākslas filma «Mūsu brunuvilciens». 21.00 — «Laiks». 21.45 — PSRS Valsts tautas deju ansambļa koncerts. 22.40 — «VID».

MASKAVAS II PROGRAMMA

8.00 — Rīta vingrošana. 8.15 — Dzied K. Georgiadi. 8.40 — Dok. filma. 9.05 — TV apraksts. 9.45 — ASV čempionāts basketbolā profesionāļiem. 10.45 — «Veselība». 11.15 — «Plus vienpadsmit». 14.45 — «Gimene». 15.40 — Eiropas kultūras galvaspilsētas. Minhe. 16.45 — Amerikāņu futbols. Pasaules līgas meistarsacīkstes. 17.45 — Multiplikācijas filma. 17.55 — Futbols. ACSK — «Ararats». 19.55 — «Kolāža». 20.00 — «Labu nakti, mazuli!». 20.15 — Tikšanās ar 1990. gada labākajiem sportistiem. 21.00 — «Laiks». 21.45 — Mākslas filma «Turbinu dienas». 1. un 2. sērija.

SESTDIENA, 4. MAIJS

TV RĪGA

9.00 — «Rīta stunda». 10.00 — Veselības programma. 10.10 — «Neatkarība». 10.40 — Biržas jaunumi. 10.45 — «Globuss». 11.10 — A. Brigadera. «Anneles bērības takas». TV izrāde. 11.50 — «Vizīte». 12.30 — «Muzikanti spēlē». 13.00 — Mākslas filma «Dzīvīte». 1. sērija. 14.30 — A. Čaks. «Mūžības skartie» Dailies teātra izrāde. 17.15 — A. Slapiņa filma. 18.20 — «Neatkarības deklarācijas pirmajā gadadienā». 19.20 — «Mūžos tev dzīvot, Latvija!». 19.40 — «Ek-rāna jaunumi». 20.00 — «Panorāma». 20.20 — Sludinājumi. 20.25 — Kinožurnāls «Latvijas hronika». 20.35 — «Miedziņš nākt!» 20.50 — Zinas (krievu val.). 21.00 — «Savai zemei». 21.45 — «Katrā sestdien — Tonis». 22.00 — «Labvakari!»

MASKAVAS I PROGRAMMA

8.00 — TZD. 8.20 — Rīta vingrošana. 9.00 — «Rīta agrumā». 10.00 — «Tēvzemes sardze». 11.00 — Rīta izklaidējošā programma. 11.30 — Ceļotāju klubs. 13.00 — Pasaules čempionāts hokejā. Finalgrupas spēle. 15.25 — «Lauku dzīve». 16.25 — «Muzikālais kiosks». 16.55 — Pasaules čempionāts hokejā. Finalgrupas spēle. 19.30 — Mākslas filma «Rīta šoseja». 21.00 — «Laiks». 21.45 — Multiplikācijas filma pieaugušajiem. 22.00 — Eiropas televīzijas dziesmu konkurss.

MASKAVAS II PROGRAMMA

8.00 — Rīta vingrošana bērniem. 8.15 — Koncerts. 9.05 — Dok. filma. 10.00 — «Sadraudzība». 13.30 — «Plus vienpadsmit». 17.00 — «Planēta». 18.00 — Kinoserpantins. 1. daļa. 19.45 — Krievijas parlamenta vēstnesis. 20.00 — «Labu nakti, mazuli!». 20.15 — Kinoserpantins. 2. daļa. 21.00 — «Laiks». 21.45 — Kinoserpantins. 3. daļa.

SVETDIENA, 5. MAIJS

TV RĪGA

9.00 — Skan Doma ērģeles. 9.15 — «Atvasara». 10.00 — Programma nedzirdīgajiem. 10.20 — «Apstājieties!» 11.15 — «Skabarga». 12.05 — «Pēc zvana». 12.50 — Koncerts. 13.10 — «Mansarda». 13.55 — «Kristietība un laikmets». 15.10 — «Zīmes». 15.50 — Mākslas filma «Dzīvīte». 2. sērija. 17.20 — Dirigents P. Mjagi. 18.05 — Kinožurnāls «Latvijas hronika». 18.15 — R. Paula melodijas. 18.40 — Akvārijs I. Skrstiņš. 20.00 — «Panorāma». 20.20 — Sludinājumi. 20.25 — Multiplikācijas filma. 20.35 — «Miedziņš nākt!» 20.50 — Zinas (krievu val.). 21.00 — Multiplikācijas filma pieaugušajiem. Dok. filma. 21.55 — Reklāma. 22.00 — «Gadi. Filmas. Lomas». L. Kozlovskā.

MASKAVAS I PROGRAMMA

6.30 — «Rīts». 9.00 — «Lietiskais kurjers». 9.20 — Sportloto izloze. 9.35 — Mākslas filma «Zvērkāvis». 1. un 2. sērija. 12.00 un 15.00 — TZD. 15.15 — Mākslas filma «Satikšanās laiks». 16.20 — «Aizrautīgo pasaule». 16.35 — «Māmiņa, tētis un es». 17.05 — Multiplikācijas filma. 17.15 — «Divas sirdis, divi spārnīti». Koncerts. 18.15 — «Lietiskais kurjers». 18.30 — «Meridiāns». 18.45 — TV apraksts par Cernobīli. 19.15 — «Mūzika ēterā». 19.50 — Mākslas filma «Advokāts». 1. sērija. 21.00 — «Laiks». 21.45 — «Breinings». 22.35 — «Hronogrāfs». 22.50 — Futbola apskats. 23.20 — «M. Moromovs: no dziesmas uz dziesmu».

MASKAVAS II PROGRAMMA

8.00 — Rīta vingrošana. 8.15 — Mācību programma. 11.05 — «Adama Smita naudas pasaule». 12.10 — Mākslas filma «Turbinu dienas». 1. sērija. 13.25 — «Planēta». 17.00 — Dok. filma. 17.50 — Multiplikācijas filma. 18.30 — «Atslēga uz pasaules tirgu». 19.00 — Dok. filma «Lauku stūrītis». 19.55 — «Kolāža». 20.00 — «Labu nakti, mazuli!». 20.15 — Pasaules čempionāts badmintonā. 21.00 — «Laiks». 21.45 — Autortelevisija

Pēc šīs informācijas plēnumā izraisījās debates.

Jānis Kokins runāja par to, ka sporta klubi rajonā un republikā organizējas stihiski. Viņaprāt, jāvadoties no pasaules pieredzes, ka kluba nosaukums dod tad, ja izcīnīti solīdi sporta rezultāti. «Ari Līvānu stikla fabrikas fizikāltīva priekšsēdētājs — Antons Vilcāns analizēja sporta kluba darbu. Atzīstami vērtēja tādu republikā pazīstamu klubu kā, piemēram, Ozolnieki, bet atklāti un asi kritizēja Līvānu pilsētas sporta klubu, uzskatot, ka tā ir neloģiska izdoma. Varbūt patiešām vajadzējis mainīt rajona sporta struktūru, taču ne tā, lai Līvāni vārtos savā «sulā», bet Preiļi — savā, un atsevišķi katrs rajons izveidotu no rajona izpildkomitejas vairāk līdzekļu. Antons Vilcāns izteica pretenzijas rajona izpildkomitejai, tās priekšsēdētājam, iebilda arī pret to, ka klubu priekšnieki cenšas nolikvidēt, ignorēt «Vārpu». Savu uzstāšanos viņš nobeidza šādi: «Sporta darbs rajonā ir pasliktinājies. Vismaz Līvānos tā tas ir nepārprotami.»

Aglomētis Juris Čakulis sevi atzina par radikāli un arī sevišķi bargus vārdus vēltīja gan sporta komitejas priekšsēdētājam A. Pošeikam, gan rajona izpildkomitejai. Viņa viedoklis — varbūt pilsētā klubs arī ko dod, bet pievienot tam lauku fizikālās kolektīvus esot absurds. Kā, piemēram, valsts saimniecības fizikālās kolektīvus šobrīd varot izbraukt uz pilsētas čempionāta spēlēt? Juris Čakulis aicināja sporta komitejas priekšsēdētāju uzsākt darba koordinēšanu.

Imants Babris, «Cerības» priekšsēdētājs sacīja tā: «Mēs sporta sarīkojumus organizējam — labāk, tāpēc sākām ņemt nost maizi «Vārpa». Sacensībās, ir brīvprātības princips, kas ļauj organizēt un sacensties tiem cilvēkiem, kas to patiešām vēlas. Lauku sporta komitejas komandas ir gatavas, tāpēc nevar būt problēmu ar to nosūtīšanu uz sacensībām.

Es nebiju saistīts ar «Vārpu», tāpēc rīkoju sacensības tad, kad man tas ir izdevīgi. Klubs nav goda nosaukums, bet domubiedru kopa. Es nepiekrītu tam, ka Līvānos nekā netiek darīts.

Preiļu 1. vidusskolas skolotājs, vienlaikus aktīvs sporta tiesnesis P. Skutelis vērsa uzmanību galvenajam konfliktā iemeslam — paralizējamam finansu sadalīšanai. «Tā tā lieta neiet», sacīja P. Skutelis, «ka vienmēr es došu tik, cik vajag un cik gribēšu, bet citi ignorēšu. Tur jau ir tā sporta

komitejas loma: pareizi sadalīt sportam atvēlētos līdzekļus. Tā ir spītība, cita darba ignorēšana, galu galā — brīva vaļa, ja viena sporta organizācija nerēķinās ar citas interesēm!»

Rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētāja vietniece Vaira Vucāne iebilda pret kritiku savā adresē un sacīja, ka līdz šim uz «Vārpa» rajona padomes prezidija sēdēm viņa nekad nav aicināta. Priekšsēdētāja vietniece plēnuma dalībniekiem ieteica mazāk uzmanības veltīt klubu darba analīzei, bet izteikt priekšlikumus par to, kā turpmāk izdzīvot «Vārpa». Viņa informēja, ka no rajona budžeta sporta biedrībai līdzekļi netiks iedalīti.

Sporta komitejas priekšsēdētājs Arvīds Pošeika atzina, ka klubus neviens nav makslīgi radījis, bet to tapšana ir likumsakarīga. Viņš vēlējis precizēja pēc tamē iedalītos līdzekļus atsevišķu sporta veidu sacensību, komandu finansēšanai. Pašlaik šie līdzekļi esot uz papīra, jo reālas naudas pagaidām rajona izpildkomitejas rīcībā neesot. A. Pošeika sacīja: «Es atbalstīšu tās komandas, kuras trenējas. Nevajag cilvēkus piespiedu kārtā dzīt uz sacensībām neitrenētus». Viņa ieteikums: «Vārpa» aiziet pie «Cerības», jo tad daudz jautājumi risināsies vienkāršāk.

Strīdu, dažādu viedokļu, asu repliku, nepiekāpības atmosfērai punktu centās pielikt rajona padomes deputāts, kultūras un sporta pastāvīgās deputātu komisijas priekšsēdētājs, Preiļu 1. vidusskolas direktors un aktīvs sportists Jānis Egliitis, kurš vienozīmīgi atzina: «Ja jau sporta komiteja, klubi, «Vārpa» nevarēs vienoties par ietekmes sfēru, līdzekļu sadali, tad pašreizējai brīvībai ir jādara gals un vajadzīga stingra roka. Nav izslēgts, ka izstrādāsim priekšlikumus un padomes prezidija sēdē varbūt pat pārdalīsim ietekmes sfēras vai struktūru vispār.»

Lūk, tā arī noslēdzās sporta biedrības «Vārpa» plēnums, kurā tā dalībnieki lūdza Valentīnu Čakuli uzņemties padomes priekšsēdētāja amatu un pamēģināt kopā ar sporta komiteju meklēt kompromisu. Uz to pašu aicināja republikas lauku sporta biedrības «Vārpa» priekšsēdētājs Ilmārs Ramuts, atzīstot, ka sporta veidu finansēšanai mūsu rajons tomēr ir radījis vairāk līdzekļu nekā pašlaik to atļaujas citur republikas laukos.

Aina ILJINA

DAUGAVPILS PUTNU FABRIKA pārdos iedzīvotājiem
dājējvīstus cājus PREILOS 12., 19., 26. maijā un 2., 16. jūnijā no plkst. 6.00 līdz 7.00.
LIVANOS — 19., 26. maijā un 2. jūnijā no plkst. 8.00 līdz 9.00.

PAGASTOS cājus pārdos:

16. maijā no plkst. 13.00 līdz 14.00 Priekules,
16. maijā no plkst. 15.00 līdz 16.00 Rudzātos,
21. maijā no plkst. 13.00 līdz 14.00 Rušonā,
21. maijā no plkst. 15.00 līdz 16.00 Aglonā,
23. maijā no plkst. 12.00 līdz 13.00 Riebiņos,
23. maijā no plkst. 14.00 līdz 15.00 Silajānos,
28. maijā no plkst. 12.00 līdz 13.00 Pelēcos,
28. maijā no plkst. 14.00 līdz 15.00 Aizkalnē,
31. maijā no plkst. 12.00 līdz 13.00 Stabulniekos,
31. maijā no plkst. 14.00 līdz 15.00 Galēnos.

Administrācija

**RAZOSANAS APVIENTABAS «LATVIJAS LINI»
ARODVIDUSSKOLA** uzņem audzēkņus 1991./92. m. g.
šādās specialitātēs:

- vērpeji,
- lenšu salicējas — priekšdzijas vērpejas,
- tinējas šķeterētājas,
- audējas.

Sajās specialitātēs uzņem jauniešus un jauniešus vecumā no 15 līdz 25 gadiem ar 9—12 klašu izglītību. Mācību ilgums 1—3 gadi. Stipendija 90 rubļi. Mācību laiku ieskaita darba stažā.

Mācību ražošanas prakses laikā audzēkņi saņem pilnu atalgojumu. Pēc arodividusskolas beigšanas darbs nodrošināts apvienībā «Latvijas lini» ar mēneša algu 300—600 rubļi.

Mācības un darbs 5 dienas nedēļā. Visus audzēkņus nodrošina ar kopmitni. Teicamnieki pēc skolas beigšanas var turpināt mācības tehnikumos un augstskolās. Mācības notiek latviešu un krievu valodās.

Iestājoties skolā, nepieciešami šādi dokumenti:
dokuments par izglītību,
dzimšanas apliecība vai pase,
izziņa par veselības stāvokli,
izziņa no dzīvesvietas,
6 fotokartītes (3x4).

Iesniegumus pieņem katru dienu, izņemot sestdienas un svētdienas, no plkst. 8.00 līdz 16.00. Mācību sākums 1. septembrī.

Skolas adrese: 229600, Jelgavā, Lapskalna ielā 18. Tālrunis 23281.

INDIVIDUĀLO DZIVOJAMO MAJU, VASARNICU UN DARZA MĀJIŅU, GARĀZU UN CITU INDIVIDUĀLĀS LIETOŠANAS OBJEKTU IPASNĪEKIEM jautājumus, kas saistīti ar privāto objektu pieslēgšanas pie republikas enerģētikas un elektrifikācijas ražošanas apvienības «Latvenergo» elektriskajiem tīkliem tehniskajiem apstākļiem, projektu dokumentācijas saskaņošanu, gaisa elektrolīniju nodošanu ekspluatācijā un bilancē, elektroiekārtu apskati un pieslēgšanu pie elektrotīkliem, maksu par elektroenerģiju un attiecīgiem pakalpojumiem, jāgriežas ik dienas, izņemot sestdienas un svētdienas, objektu atrašanās vietā:

• **PREIĻU ELEKTROTĪKLU RAJONA** apkalpošanas zonā — Preiļos, A. Paulāna ielā 27, tālruni 22584, 21271; energouzraudzības Preiļu iecirknī — Preiļos, Aglonas ielā 60, tālrunis 22603;

• **LIVĀNU ELEKTROTĪKLU RAJONA** apkalpošanas zonā — Līvānos, Rīgas ielā 120, tālrunis 44460; energouzraudzības Līvānu iecirknī — Līvānos, Rīgas ielā 120, tālrunis 44552.

Austrumu elektrotīklu administrācija

LOZNAVAS LAUKSAIMNIECIBAS TEHNĪKUMS (bijušais Maļtas sovhoztehnikums) uzņems audzēkņus 1991./92. mācību gadam sekojošās specialitātēs:

lauksaimniecības produkcijas ražošana,
profesijas — lauksaimniece ar specializāciju lopkopības pārraudzībā, papildus padziļināti mācot agronomiju un mājturību (latviešu un krievu plūsmās),

lauksaimnieks (latviešu plūsmā), lauksaimniecības mehanizācija, profesija — tehniks-mehāniķis (krievu plūsmā),
ēku un celtnu būvniecība un ekspluatācija,
profesija — tehniks-celtnieks (latviešu un krievu plūsmā).

Tehnikumu beigušie iegūst tiesības iestāties augstskolā. Mācību laikā audzēkņi atkarībā no specialitātes iegūst papildu darba profesijas. Sekmīgie audzēkņi saņem stipendiju.

Tehnikumā ir kopmitnes un ēdnīca.

Visās specialitātēs uzņems sākotnēji ar tehnikumā kārtoto iestāšanās un pārrunu rezultātiem.

Atvērto durvju diena tehnikumā 10. maijā plkst. 10.00. Mūsu adrese: Rēzeknes rajons, pils Lūznava, Lūznavas lauksaimniecības tehnikums, indekss 228113. Tālruni: Lūznava 45481, 45314, 45370.

Satiksme ar autobusu: Rēzekne — Ismeri — Lūznava vai Rēzekne — Vertukšņa — Lūznava.

MAINA divus vienistabas dzīvokļus ar ērtībām Preiļos pret līdzvērtīgu divistabu dzīvokli. Zvanīt 23287 no plkst. 18.00 līdz 21.00.

MAINA 1 istabu (20,48, vannas, telefons, 4. stāvs) Rīgas centrā pret dzīvokli Aglonā vai Preiļos. Zvanīt 216914 pēc plkst. 18.00.

MAINA divistabu dzīvokli pret diviem vienistabas (viens Preiļos). Zvanīt 65121 no plkst. 19.00 līdz 20.00.

MAINA trīsistabu dzīvokli ar visām ērtībām Līvānos pret divistabu un vienistabas dzīvokliem. Zvanīt 43571.

PERK dzīvojamo māju vai kooperatīvo dzīvokli Preiļos. Zvanīt 23675 pēc plkst. 19.00.

PERK norakstītu **AUTOMASINU VAZ-2121 «Niva»** vai tās virsbūvi normālā stāvoklī. Zvanīt 22093 vai interesēties personiski Preiļos, Nākotnes ielā, brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrībā.

PĀRDOD jaunu vai mazlietotu piekabi «Zubrjonok» un jaunu 6 sekciju apkures katlu «Kaunas». Zvanīt 42512, sestdien pēc plkst. 21.00.

PĀRDOD māju Līvānos, Rīgas ielā 19. Zvanīt 57645.

1991. gada ugunsnedrošā laika posma periods mežos noteikts ar 10. aprīli. Esiet uzmanīgi ar uguni mežā!

Nekurīniet ugunsgrākus un nededziniet pērnā gada zāli mežā un tā tuvumā. Cenšaties nodzēst atklātos ugunsgrākus un ziņot par tiem meža sardzes darbiniekiem pa tālruniem

Aglonas mežniecība	15231,
Preiļu	22573,
Līvānu	44539,
Atašienes	77130,
Līvānu virsmežniecība	44630, 43091.

Līvānu virsmežniecības administrācija

INFORMĀCIJA JAUNSAIMNIEKIEM «LAUKTEHNIKAS» AUTOTRANSPORTA UZŅĒMUMS, kura rīcībā ir speciāla tehnika — kombinētās lopbarības, lopu un piena pārveidošanas mašīnas, refrīžators, pašizkrāvēji un kravas automobiļi.

piedāvā palīdzību jaunsaimniekiem dažādu kravu pārvešanai.

Informāciju par attiecīgās kravas pārvešanas maksu var saņemt pie dispečera pa tālruni 23370. Maksa par transporta pakalpojumiem jaunsaimniekiem ir tāda pati kā uzņēmumiem. Lai pasūtītajam būtu ērtāk, par pakalpojumiem var norēķināties saīdā naudā uzņēmuma kasē vai arī bezskaidras naudas veidā — caur jaunsaimnieka norēķinu kontu.

Pieteikumus transporta pakalpojumiem autotransporta uzņēmumā jāiesniedz ne vēlāk kā diennakti līdz pasūtījuma izpildei.

PREIĻU I. VIDUSSKOLA aicina absolventus un bijušos skolotājus uz **SKOLAS 45. SALIDOJUMU** šī gada 11. maijā.

Skolotāji tiek gaidīti plkst. 12.00, absolventu registrācija no plkst. 15.00 līdz 16.00. Uzziņas pa tālruni 22558.

DAUGAVPILS MEDICINAS SKOLA šī gada 15. maijā plkst. 15.00 rīko **ATVĒRTO DURVJU DIENU**.

Tiek aicināti piedalīties 9. un 11. klašu skolēni no skolām ar latviešu un krievu mācību valodu, kuri vēlas iegūt medicīnas mācības profesiju.

Skolas adrese: Daugavpili, Varšavas ielā 26.

Medicīnas skolas administrācija

VIĻĀNU 41. ARODVIDUSSKOLA

1991.—1992. mācību gadam uzņem audzēkņus šādās specialitātēs:

1. Apgaismes un spēka tīklu un spēka elektroiekārtu elektromontieris (iegūst autovadītāja tiesības).

Uzņem jauniešus, kuri beiguši 9 klases. Mācību ilgums — 3 gadi. Dokumentus pieņem līdz 1991. gada 1. jūnijam. No 1991. gada 1. jūnija jākārto iestāšanās eksāmeni literatūrā (sacerējums) un matemātikā (rakstiski).

2. Apgaismes un spēka tīklu un spēka elektroiekārtu elektromontieris.

Uzņem jauniešus bez iestāšanās eksāmeņiem ar vidējo un nepilnu vidējo izglītību. Iestājoties nepieciešami šādi dokumenti:

dokuments par skolas beigšanu,
medicīnas izziņa (forma Nr. 086/y),
izziņa no dzīvesvietas,
6 fotokartītes (3x4 cm),
raksturojums,
uzņēmuma norīkojums (tiem, kurus sūta mācīties).
Mācības visās specialitātēs notiek latviešu un krievu valodā.

Arodskola audzēkņus nodrošina ar kopmitnēm un maksā valdības noteikto stipendiju.

Mācību laikā audzēkņiem ir iespējas iegūt motocikla vadītāja tiesības.

Skolas adrese: 228150, Rēzeknes rajons, Viļāni, Kultūras laukumā 1, tālruni 62150, 62321.

4. maijā plkst. 16.00 ielūdzam Latvijas aizstāvjus, kas janvāra dienās atradās Rīgā, uz tikšanos rajona kultūras namā.

Rajona izpildkomiteja

Bija — prieks, darbs, mīlestība: Ir — miers uz skaidru spilventiņa. (P. Bārda)

Izsakām dziļu līdzjūtību Ēvaldam Kursītim un viņa ģimenei sakarā ar TEVA nāvi.

Upmalas mednieku kolektīvs

Lai katrai dienai savs mirdzums spožs,
Lai katram gadam savs gājums možs.
Sirsniņi svecām Aizkalnes pastnieci Virginiju Itelajā jubilejā! Pateicamies viņai par akurāto darbu.

Pasta saņēmēji

MĀCĪBU UN KURSU KOMBINĀTS aicina uz angļu un

latviešu valodas kursiem ar dažādu priekšzināšanu līmeni.

Pieteikties pa tālruni 21450.

PILNĪGI NOFORME visus dokumentus kooperatīvu pārrēģistrēšanai par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību un jaunu veidošanai. Zvanīt 23555.

Pasaule ir tik milzīga, Bet tu, tēt, man biji viens. (L. Līviena)

Sāpju brīdī esam kopā ar Natāliju Zelvi, TETI smiltāja izvadot. Preiļu poliklinikas kolektīvs

Izsakām līdzjūtību JĀNĀ SOVĀNĀ piederīgajiem sakarā ar viņa traģisko nāvi. Rudzētu internātpaigskolas kolektīvs

Smilšu kalnā zem dzīvības priekām

Nu darbi, rūpes un vasaras dus. (M. Losberga)

Izsakām līdzjūtību Jānim Placinskim sakarā ar MĀSAS nāvi. Preiļu siera rūpnīcas kolektīvs

Klusa paliek māja, sēta, Klusa tēva istabiņa, Nav vairs tēva mīļo soli, Nav vairs tēva padomiņa. (T. dz.)

Izsakām dziļu līdzjūtību Ēvaldam Kursītim sakarā ar TEVA nāvi.

Kopsaimniecības «Dubna» valde un arodkomiteja

Lēni, lēni, klusu, klusu Liekam solus smiltājā, Māmulīņa iet uz dusu Savā gaitā pēdējā. (T. dz.)

Izsakām dziļu līdzjūtību Veronikai Gribušai, MAMUĻU smiltājā izvadot.

Aglonas internātskolas kolektīvs

Vairs ciemos neatnākt Pa dzimtas zemes takām, Jo vārti dzīvībai Ir aizvērušies ciet. (J. Rūsiņš)

Izsakām līdzjūtību sakarā ar ilggadējās strādnieces JELENAS USPELES nāvi.

Preiļu siera rūpnīcas kolektīvs

Nav tēva, nav... Nē, visu mūžu dzīvos Tēvs manā atmiņā un darbos, Un savus vārdus labos, vārdus gudros

Vai bieži grūtos brīžos taikā dos. (Z. Purvs)

Skumstam kopā ar Ritu un Robertu, no TEVA uz mūžu atvadoties.

4. un 9. klašu skolēni, vecāki, audzinātājas

Mūsu plašās kopu druvās Bagāts viņš vārpu klāsts, Savu daļu sūra darba Devis tur tavs mūža stāsts.

(J. Sirmbārdis)
Dalām bēdu smagumu kopā ar piederīgajiem, ROBERTU RUBINU smiltājā izvadot.

I iecirkņa kolektīvs

Tēvs mūžu kā akmeni nolika Aparta tūruma malā, Ar delnu sviedrus norausa Un nopūtās... Darbs nu ir galā.

(Z. Purvs)
Izsakām dziļu līdzjūtību Jānim Kursītim sakarā ar TEVA nāvi.

Preiļu MSP kolektīvs

NOVADNIEKS

Indekss 68169

Galv. redaktors
Pēteris Pizelis

□ Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Dibinātājs un izdevējs — izdevniecība «Avīze» (Rīgā, Brūņinieku ielā 47). Reģistrācijas apliecības Nr. 0091.
□ Redakcijas adrese: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1. Tālrunis uzziņām — 22805.
□ Iespiests ražošanas apvienībā «LITTA» Daugavpils tipogrāfijā, Daugavpili, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 2 nosacītās iespiedloksnes. Pas. 434
□ Metiens 12525 eksemplāri (latviešu valodā 9258 eksemplāri, krievu valodā — 3267 eksemplāri).